

ប្រវត្តិសាស្ត្រកម្ពុជា កម្រងសំណួរ និងចម្លើយ

រៀបរៀងដោយ អេងឡាយ

ឆ្នាំ ២០២១

១. តើប្រទេសកម្ពុជាទទួលបានឯករាជ្យពេញលេញនៅឆ្នាំណា?

ប្រទេសកម្ពុជាទទួលបានឯករាជ្យពេញលេញនៅឆ្នាំ ១៩៥៣ (ថ្ងៃទី៩ ខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ១៩៥៣) ។

២. តើការទទួលបានឯករាជ្យនេះ មានអត្ថន័យដូចម្តេចខ្លះចំពោះកម្ពុជា?

ឯករាជ្យឆ្នាំ ១៩៥៣ មានអត្ថន័យជាប្រវត្តិសាស្ត្រចំពោះកម្ពុជាដូចជា៖

- ជាថ្ងៃដែលប្រជាជនកម្ពុជាបានផុតពីការគាបសង្កត់ ការបង្ខំឲ្យបង់ពន្ធយ៉ាងធ្ងន់ធ្ងរសព្វសារពើពីសំណាក់បារាំង។
- ប្រជាជនមានសិទ្ធិសេរីភាព និងមានសិទ្ធិក្នុងការសម្រេចជោគវាសនាប្រទេសជាតិដោយខ្លួនឯង
- ប្រជាជនកម្ពុជារក្សាបាននូវប្រពៃណី ទំនៀមទម្លាប់ ជំនឿ សាសនា របស់ជាតិខ្លួន។
- ប្រទេសកម្ពុជាបានផុតពីអាណាព្យាបាលបារាំង។
- ប្រទេសកម្ពុជាទទួលបានឯករាជ្យ អធិបតេយ្យភាព និងបូរណភាពទឹកដី។
- កម្ពុជាបានដឹកនាំអភិវឌ្ឍជាតិខ្លួនស្របតាមឆន្ទៈ និងគោលបំណងរបស់ប្រជាជន។
- កម្ពុជាបានឈរស្មើមុខស្មើមាត់លើឆាកអន្តរជាតិ។

៣. ចូរពណ៌នាពីមូលហេតុដែលកម្ពុជាទទួលយកអាណានិគមនិយមបារាំង?

មូលហេតុដែលកម្ពុជាទទួលយកអាណានិគមនិយមបារាំង

❖ នយោបាយ

- សៀម-យួន គាបសង្កត់ និងឈ្លានពានកម្ពុជា
- ខ្មែរយកមហាអំណាចអឺរ៉ុបដើម្បីជាបង្អែកការពារប្រទេស
- ធ្វើឲ្យមានឯកភាពអំណាចរាជបល្ល័ង្ក

❖ សេដ្ឋកិច្ច

- សេដ្ឋកិច្ចខ្មែរធ្លាក់ចុះ ដោយសារការគាបសង្កត់ពីសំណាក់សៀម-យួន
- បារាំងបើកប្រាក់បៀវត្សឲ្យមន្ត្រីរាជការ និងរាជវង្ស ព្រះមហាក្សត្រខ្ពស់
- បារាំងជាអ្នកពាណិជ្ជកម្មក្នុង និងក្រៅប្រទេសព្រមទាំងជាអ្នកកាន់កាប់ពន្ធដារ

❖ សង្គម

- រៀបចំប្រព័ន្ធតុលាការថ្នាក់ឃុំ ដល់ខេត្តក្រុង
- រៀបចំប្រព័ន្ធរដ្ឋបាល ថ្នាក់មូលដ្ឋានខេត្ត ក្រុង
- សង្គមខ្មែរមានអស្ថិរភាព
(សិស្សអាចមាន មតិពាក់ព័ន្ធនិង៖ វប្បធម៌ អក្សរសាស្ត្រខ្មែរ ការអប់រំ...)

៤. ចូរអត្ថាធិប្បាយពីចំណុចវិជ្ជមាន និងអវិជ្ជមាននៃរបបអាណាព្យាបាលបារាំង?

ចំណុចវិជ្ជមាន និងអវិជ្ជមាននៃរបបអាណាព្យាបាលបារាំង៖

❖ ចំណុចវិជ្ជមាន

- បារាំងបានជួយការពារទឹកដី ពូជសាសន៍ខ្មែរឲ្យបានគង់វង្ស
- បារាំងបានជួយកែទម្រង់រដ្ឋបាល ប្រព័ន្ធសេដ្ឋកិច្ច អប់រំសិក្សាធិការ រៀបចំសង្គមខ្មែរឲ្យមានរបៀប រៀបរយ មានសណ្តាប់ធ្នាប់បានរីកចម្រើនល្អប្រសើរជាងមុន
- បារាំងបានជួយសាងសង់ផ្លូវថ្នល់ ស្ពាន មន្ទីរពេទ្យ សារមន្ទីរជាតិ ហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធសាលារៀន បណ្តុះបណ្តាលធនធានមនុស្ស
- តាមរយៈសាលាចុងបូព៌ា ប្រទេសបារាំងបានសិក្សាស្រាវជ្រាវ ចងក្រងជួសជុលប្រាង្គប្រាសាទ អភិរក្សវប្បធម៌ អរិយធម៌ខ្មែរ ព្រមទាំងបានផ្សព្វផ្សាយទៅលើឆាកអន្តរជាតិធ្វើឲ្យពិភពលោកស្គាល់ប្រទេសកម្ពុជា
- ក្នុងនាមអាណាព្យាបាលខ្មែរបារាំងបានយកទឹកដីពីសៀមឈ្លានពានមកឲ្យខ្មែរវិញដូចជា៖
 - ថ្ងៃទី ១៣ ខែកុម្ភៈ ឆ្នាំ១៩០៤ យកខេត្តត្រាត កោះកុង ម្លូព្រៃ ទន្លេពៅ និងស្ទឹងត្រែង
 - ថ្ងៃទី ២៣ ខែមីនា ឆ្នាំ១៩០៧ យកខេត្តសៀមរាប បាត់ដំបង សិរីសោភ័ណ
- ឆ្នាំ ១៩០៨ បារាំងបានគូសផែនទីឈ្មោះ “ ដងវ៉ែក ” ទុកជាប្រយោជន៍ដល់កម្ពុជា។ ផែនទីនេះនាំឲ្យខ្មែរឈ្នះក្តីក្នុងរឿងក្តីក្តាប្រាសាទព្រះវិហារ។

❖ ចំណុចអវិជ្ជមាន

- បារាំងបានធ្វើឲ្យប្រជាជនកម្ពុជាកាន់តែក្រីក្រដោយសារតែការជិះជាន់កេងប្រវ័ញ្ច ប្រមូលពន្ធដារយ៉ាងធ្ងន់ធ្ងរសព្វសារពើរ
- បារាំងបានធ្វើឲ្យមានគម្លាតគ្នារវាងអ្នកទីក្រុង និងអ្នកជនបទ អ្នកមាន និងអ្នកក្រ បង្កើតទំនាស់វណ្ណៈក្នុងសង្គមខ្មែរយ៉ាងធ្ងន់ធ្ងរ
- បារាំងបានកេណ្ឌប្រជាពលរដ្ឋខ្មែរឲ្យទៅច្បាំងស្លាប់ ក្នុងសមរភូមិសង្គ្រាមលោកលើកទី១ និងសង្គ្រាមលោកលើកទី២
- បារាំងបានប្រមូលយកវត្ថុកេតណាវណ្ណខ្មែរទៅប្រទេសបារាំង
- បារាំងបានកាត់ដីខ្មែរឲ្យប្រទេសជិតខាងស្រេចតែចិត្តដោយពុំសូវយោបល់ខ្មែរដូចជា៖
 - ថ្ងៃទី២៣ ខែមីនា ឆ្នាំ១៩០៧ កាត់ខេត្តត្រាតឲ្យទៅសៀម
 - ថ្ងៃទី៣១ ខែមករា ឆ្នាំ១៩៣៩ កាត់បញ្ចូល កោះត្រល់ ដាក់ចូលក្នុងដែនរដ្ឋបាលកូសាំងស៊ីន

- ថ្ងៃទី០៤ ខែមិថុនា ឆ្នាំ១៩៤៩ កាត់កម្ពុជាក្រោម (កូសាំងស៊ីន) ឲ្យទៅអំណាចស្តេច បាវដោយរៀតណាម។

៥. ហេតុអ្វីបានជាកម្ពុជាចាំបាច់ស្វែងរកកិច្ចការពារ ពីបារាំងដោយចុះសន្ធិសញ្ញាអាណាព្យាបាលមួយ បារាំង?

បានជាកម្ពុជាចាំបាច់ស្វែងរកកិច្ចការពារពីបារាំងដោយចុះសន្ធិសញ្ញាអាណាព្យាបាលព្រោះ ៖

- ប្រទេសកម្ពុជាកាន់តែទន់ខ្សោយ ហើយទឹកដីខ្មែរកាន់តែរួមតូចទៅៗនិងមានវិបត្តិផ្ទៃក្នុង
- ប្រទេសសៀមនិងយួន (អាណ្តាម) នៅតែប៉ុនប៉ងរំលាយជាតិសាសន៍ខ្មែរឈ្លានពានទឹកដីខ្មែរ ដោយយកទន្លេមេគង្គធ្វើជាព្រំប្រទល់នៃប្រទេសទាំងពីរ
- ចង់បានមហាអំណាចអឺរ៉ុបណាមួយ(បារាំង)មកជួយការពារទឹកដី ពូជសាសន៍ខ្មែរ
- ដោយមានការណែនាំពីបុព្វជិតសាសនាកាតូលិកនាម មីស (MICHE) ធ្វើឲ្យព្រះអង្គជួង (Ang Duong) ពឹងបារាំង ។

(មានចម្លើយត្រឹមត្រូវផ្សេងៗទៀត)

៦. ចូរពណ៌នាពីចលនាតស៊ូទាមទារឯករាជ្យពីបារាំងនៅកម្ពុជា។

ពណ៌នាពីចលនាតស៊ូទាមទារឯករាជ្យពីបារាំងនៅកម្ពុជាមាន៖

❖ ការតស៊ូដោយហិង្សា

គឺជាចលនាតស៊ូដោយប្រើអាវុធ ប្រយុទ្ធបង្កូរឈាមដើម្បីទាមទារឯករាជ្យ ដោយចលនាតស៊ូ របស់ខ្មែរឥស្សរៈ ដែលក្រុមនេះបានពង្រីកក្រុមខ្លួនទូទាំងប្រទេស។

❖ ការតស៊ូដោយអហិង្សា

- គឺជាចលនាតស៊ូដោយសន្តិវិធី តាមរយៈមធ្យោបាយការទូត ពោលគឺតាមរយៈនយោបាយក្រៅ ប្រទេសជាមួយបារាំង កាណាដា សហរដ្ឋអាមេរិក ថៃ តាមរយៈនយោបាយការទូត និងកាសែត
- ព្រះបាទនរោត្តមសីហនុ បានមានបន្ទូលថា “ បើបារាំងមិនប្រគល់ឯករាជ្យឲ្យកម្ពុជាទេ...នោះ ប្រទេសកម្ពុជាក្លាយជាប្រទេសកុម្មុយនីស្ត ”
- សកម្មភាពក្នុងប្រទេសព្រះអង្គបានគង់នៅតំបន់ស្វយ័តក្នុងខេត្តសៀមរាប បាត់ដំបង កំពង់ធំ ដោយមិនយាងមកភ្នំពេញ ហើយទ្រង់បានបង្កើត កងជ័រពល នារីក្លាហាន ដើម្បីឲ្យប្រជាពលរដ្ឋ ក្រោកឡើងទាមទារឯករាជ្យបរិបូរណ៍។

(មានចម្លើយត្រឹមត្រូវផ្សេងៗទៀត)

៧. ចូរពណ៌នាពីសមិទ្ធផលសង្គមរាស្ត្រនិយមពីឆ្នាំ១៩៥៣ ដល់ ១៩៧០។

ពណ៌នាពីសមិទ្ធផល នៃរបបសង្គមរាស្ត្រនិយម៖

❖ វិស័យនយោបាយ

- ប្រារព្ធសមាជជាតិ ធ្វើឲ្យមានការអភិវឌ្ឍជាតិលើគ្រប់វិស័យស្របតាមឆន្ទៈប្រជាជន
- ការអនុវត្តនយោបាយអព្យាក្រឹត បានធ្វើឲ្យប្រទេសជាតិមានសុខសន្តិភាពរយៈពេល១៥ឆ្នាំ (១៩៥៥-១៩៧០) ស្របពេលដែលប្រទេសជិតខាងជួបនឹងសង្គ្រាម
- កម្ពុជាបានចូលជាសមាជិកអង្គការសហប្រជាជាតិ (១៤ ធ្នូ ១៩៥៥)
- កម្ពុជាឈ្នះក្តី ក្នុងរឿងក្តីក្តាំងប្រាសាទព្រះវិហារ (១៥ មិថុនា ១៩៦២)

❖ វិស័យសេដ្ឋកិច្ច

- កសិកម្ម ៖ ការអនុវត្តនយោបាយទឹក បានបង្កើតប្រព័ន្ធធារាសាស្ត្រខ្នាតខ្វែង ការពង្រីកដីដាំដុះធ្វើឲ្យមានកំណើនទិន្នផល
- ឧស្សាហកម្ម ៖ កំណើនរោងចក្រឧស្សាហកម្មជាច្រើនដូចជា រោងចក្រក្រដាស វាយនភណ្ឌ ក្តារបន្ទះ ស៊ីម៉ង់ត៍ ស្រាបៀរ តម្លើងត្រាក់ទ័រ បាវក្រចៅ...
- ពាណិជ្ជកម្ម ៖ នាំចេញនូវផលិតផលកសិកម្ម ដូចជា ស្រូវ អង្ករ ម្រេច កប្បាស បាវក្រចៅ
- ធនាគារ-ហិរញ្ញវត្ថុ ៖ លេចឡើងនៅធនាគារឯកជនជាច្រើន និងប្រាក់រៀលក្លាយជារូបិយវត្ថុជាតិប្រើប្រាស់ជាផ្លូវការ
- វិស័យសមាគម ៖ សាងសង់ផ្លូវជាតិ ផ្លូវដែក ស្ពាន កំពង់ផែ អាកាសយានដ្ឋាន...

❖ វិស័យអប់រំ វប្បធម៌

- អប់រំសិក្សាធិការ ៖ បង្កើតសាលារៀនពីទីក្រុងរហូតដល់ជនបទ ពីមតេយ្យដល់ឧត្តមសិក្សា មានកំណើនធនធានមនុស្ស
- ផ្នែកកីឡា ៖ បង្កើតពហុកីឡដ្ឋានជាតិ ពហុកីឡដ្ឋានតាមខេត្ត ស្រុក សាលារៀន និងកន្លែងសម្រាប់កីឡាករហ្វឹកហាត់ស្នាក់នៅ
- សាសនា ៖ បង្កើតវត្តអារាមជាច្រើន និងពុទ្ធិកបបមសិក្សា ដល់មធ្យមសិក្សា
- សិល្បៈ ៖ បង្កើតសាលាសិល្បៈ រោងមហាស្រព នៅតាមទីរួមខេត្ត និងធ្វើការជួសជុលប្រាង្គប្រាសាទបុរាណ អភិរក្សសម្បត្តិវប្បធម៌

❖ វិស័យសង្គម

- សុខភាពជាបញ្ហាចម្បង ដូចនេះរាជរដ្ឋាភិបាលបានបង្កើតមន្ទីរពេទ្យជាច្រើន ព្រមទាំងចាត់វិធានការចាក់ថ្នាំការពារ និងអនាម័យលំនៅដ្ឋាន

- បង្កើតច្បាប់រក្សាសន្តិសុខ សណ្តាប់ធ្នាប់សង្គម
- បង្កើតមជ្ឈមណ្ឌលបណ្តុះបណ្តាលវិជ្ជាជីវៈ និងមជ្ឈមណ្ឌលអប់រំស្ត្រីពេទ្យ
- ផ្តល់សិទ្ធិឲ្យស្ត្រីក្នុងការបោះឆ្នោត និងឈរឈ្មោះបោះឆ្នោត (៦ មករា ១៩៥៨)

៨. អ្វីទៅជាគោលនយោបាយអព្យាក្រឹត? ចូរអ្នកពណ៌នា។

នយោបាយអព្យាក្រឹត នៅក្នុងរបបសង្គមរាស្ត្រនិយម៖

- នយោបាយអព្យាក្រឹត
 - ❖ នយោបាយអព្យាក្រឹត គឺជាការរួមរស់ដោយសន្តិសហវិជ្ជមានជាមួយបណ្តាលប្រទេសនានា លើពិភពលោក ដោយនៅកណ្តាលមិនប្រកាន់មនោគមវិជ្ជាសេរី មនោគមវិជ្ជាកុម្មុយនីស្ត។
 - ❖ មូលហេតុនៃការអនុវត្តនយោបាយអព្យាក្រឹត
 - អនុវត្តទៅតាមសេចក្តីសម្រេចនៃសន្និសីទក្រុងហ្សឺណែវឆ្នាំ ១៩៥៤ ដែលស្នើដោយ ចិន និងសូវៀត
 - កម្ពុជាចង់រួមរស់ដោយសន្តិសហវិជ្ជមាន ជាមួយបណ្តាលប្រទេសនានាលើពិភពលោក ពិសេសជាមួយប្រទេសជិតខាង។
 - ❖ ការពង្រឹងនយោបាយអព្យាក្រឹត
 - ថ្ងៃទី ១៨ ខែមីនា ឆ្នាំ១៩៥៥ ក្នុងដំណើរទស្សនកិច្ចនៅឥណ្ឌា សម្តេច នរោត្តម សីហនុ បានចុះហត្ថលេខាជាមួយលោក នេរូ លើសេចក្តីប្រកាសរួមគឺជាការរួមរស់ជាមួយគ្នា ដោយសន្តិភាព
 - ថ្ងៃទី ១៨-២៤ ខែមេសា ឆ្នាំ១៩៥៥ ក្នុងសន្និសីទកំពូលនៃទ្វីបអាស៊ី-អាហ្វ្រិកនៅក្រុងបានខុង សម្តេច នរោត្តម សីហនុ បានធ្វើសេចក្តីអះអាងពីកម្មវិធីនយោបាយអព្យាក្រឹតរបស់ កម្ពុជា និងការរួមរស់ជាមួយគ្នាដោយសន្តិភាព
 - ថ្ងៃទី ១៤ ខែធ្នូ ឆ្នាំ១៩៥៥ ក្នុងពេលកម្ពុជាចូលជាសមាជិកអង្គការសហប្រជាជាតិ តំណាង រាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជាបានប្រកាសពីមាគ៌ាអព្យាក្រឹតភាពនៃកម្ពុជា
 - ថ្ងៃទី ១-៦ ខែកញ្ញា ឆ្នាំ១៩៦១ សម្តេចនរោត្តម សីហនុ បានចុះហត្ថលេខាលើ ធម្មនុញ្ញនៃ ចលនាមិនចូលបក្សសម្ព័ន្ធ នៅប្រទេស យូហ្គោស្លាវី
 - ❖ លទ្ធផលនៃការប្រកាន់នយោបាយអព្យាក្រឹត
 - ជំហានដំបូង
 - មានការអភិវឌ្ឍប្រទេសលើគ្រប់វិស័យ
 - ប្រទេសកម្ពុជាមានសុខសន្តិភាពរយៈពេល១៥ឆ្នាំ

- កម្ពុជាមានឈ្មោះល្បីសុះសាយក្នុងតំបន់
 - ក្រុមអ្នកប្រឆាំងពុំហ៊ានប៉ះពាល់ និងទទួលស្គាល់គុណសម្បត្តិនយោបាយអព្យាក្រឹត
 - **ដំណាក់កាលសង្គ្រាមត្រជាក់**
 - ឥទ្ធិពលនៃសង្គ្រាមត្រជាក់ មហាអំណាចមនោគមវិជ្ជាទាំងពីរ ពុំទុកកម្ពុជាក្នុងមាត់សន្តិភាព មាត់អព្យាក្រឹត
 - សហរដ្ឋអាមេរិក ថៃ វៀតណាមខាងត្បូង វៀតណាមខាងជើង ធ្វើសកម្មភាពប្រឆាំង និងនយោបាយអព្យាក្រឹត ដែលធ្វើឲ្យកម្ពុជាអនុវត្តនយោបាយអព្យាក្រឹតមិនចំទិសដៅ និងនាំកម្ពុជាទៅធ្លាក់ក្នុងភ្នាក់ងារនៃសង្គ្រាម។
- (មានចម្លើយត្រឹមត្រូវផ្សេងៗទៀត)

៩. ចូរពណ៌នាពីសម័យសង្គមរាស្ត្រនិយម (១៩៥៥-១៩៧០)។

ពណ៌នាពីសម័យសង្គមរាស្ត្រនិយម (១៩៥៥-១៩៧០)

- ❖ **ការបង្កើតរបបសង្គមរាស្ត្រនិយម**
 - រដ្ឋធម្មនុញ្ញឆ្នាំ **១៩៤៧** បានបញ្ញត្តិពីអំណាចព្រះមហាក្សត្រដោយ រាល់ទស្សនៈនយោបាយរបស់ព្រះមហាក្សត្រត្រូវដាក់ឲ្យអនុម័ត ទើបយកទៅអនុវត្ត
 - សភាតែងតែជំទាស់រាល់គំនិតទស្សនៈនយោបាយរបស់ព្រះមហាក្សត្រ
 - ព្រះរាជា ពុំចង់ឃើញការខ្វែងគំនិតគ្នា និងការបែកបាក់គ្នា ក្នុងរង្វង់អ្នកដឹកនាំ
 - ព្រះរាជាចង់ឲ្យប្រជាជន អ្នកនយោបាយគ្រប់និន្នាការ រួបរួមគ្នាស្ថិតក្រោមម្លប់រាជបល្ល័ង្កតែមួយ
 - ដូច្នេះហើយ បានជាព្រះអង្គដាក់រាជ្យ នៅថ្ងៃទី ៣ ខែមីនា ឆ្នាំ**១៩៥៥** ហើយបង្កើតអង្គការសង្គមរាស្ត្រនិយម ថ្ងៃទី **២៣ ខែមីនា ឆ្នាំ១៩៥៥** ដោយចូលរួមបោះឆ្នោតនៅថ្ងៃទី១១ ខែកញ្ញា ឆ្នាំ**១៩៥៥** ទទួលបានជោគជ័យ **៨៣.៨៧** ភាគរយ។ សង្គមរាស្ត្រនិយមក៏បានកើតឡើង។
- ❖ **សមាជជាតិ**
 - ជាវេទិកាលទ្ធិប្រជាធិបតេយ្យដែលតម្រូវឲ្យប្រជាជនគ្រប់ស្រទាប់វណ្ណៈគ្រប់និន្នាការនយោបាយចូលរួមបញ្ចេញមតិយោបល់ជាមួយថ្នាក់ដឹកនាំជាតិ ដើម្បីប្រយោជន៍រួមរបស់ជាតិ
 - សមាជជាតិត្រូវបានប្រារព្ធឡើងមួយឆ្នាំពីរដង ដោយទទួលបានផ្លែផ្កាជាវិជ្ជមាន
- ❖ **នយោបាយអព្យាក្រឹត នៅកម្ពុជា៖**
 - គោរពតាមស្មារតីសន្តិសីទក្រុងហ្សឺណែវ ឆ្នាំ**១៩៥៤**
 - ដើម្បីរក្សាសន្តិភាពនៅកម្ពុជា
 - ដើម្បីរួមរស់ដោយសន្តិសុខវិជ្ជមាន

- មានសន្តិភាព រយៈពេល១៥ឆ្នាំ
- ទប់ទល់នឹងឥទ្ធិពលសង្គ្រាមត្រជាក់
- ឥទ្ធិពលនៃសង្គ្រាមត្រជាក់ ធ្វើឲ្យនយោបាយអព្យាក្រឹតដួលរលំ
- ❖ **សមិទ្ធផល** ៖ មានការរីកចម្រើនលើគ្រប់វិស័យដូចជា
 - **វិស័យនយោបាយ**
 - ការប្រារព្ធសមាជជាតិ ធ្វើឲ្យមានការអភិវឌ្ឍជាតិលើគ្រប់វិស័យស្របតាមឆន្ទៈប្រជាជន
 - ការអនុវត្តនយោបាយអព្យាក្រឹត ធ្វើឲ្យប្រទេសជាតិបានសុខសន្តិភាពរយៈពេល១៥ឆ្នាំ (១៩៥៥-១៩៧០)
 - កម្ពុជាបានចូលជាសមាជិកអង្គការសហប្រជាជាតិ (១៤ ធ្នូ ១៩៥៥)
 - កម្ពុជាឈ្នះក្តី ក្នុងរឿងក្តីក្តាំប្រាសាទព្រះវិហារ (១៥ មិថុនា ១៩៦២)
 - **វិស័យសេដ្ឋកិច្ច** ៖ រីកចម្រើនផ្នែក កសិកម្ម ពាណិជ្ជកម្ម ឧស្សាហកម្ម និងភាពរីកចម្រើនផ្នែក អហរំណ នីហរំណជាតិ
 - **គមនាគមន៍** ៖ ផ្លូវទឹក គោក អាកាស
 - **វិស័យធនាគារ** ៖ ប្រាក់រៀលត្រូវបានចរាចរណ៍នៅទូទាំងប្រទេស
 - **វិស័យវប្បធម៌** ៖ រីកចម្រើនផ្នែក សិក្សាធិការ កីឡា សិល្បៈ
 - **សង្គមកិច្ច** ៖ ផ្ដោតលើបញ្ហាពីរ គឺសុខាភិបាល និងការអនុវត្តច្បាប់។

១០. តើរដ្ឋប្រហារនៅឆ្នាំ ១៩៧០-១៩៧៥ បាននាំមកអ្វីខ្លះសម្រាប់ប្រទេសកម្ពុជា?

រដ្ឋប្រហារពុំបាននាំប្រទេសកម្ពុជាទៅរកដំណោះស្រាយ និងភាពចម្រុះចម្រើននោះទេ មានតែនាំមកនូវសង្គ្រាមស៊ីវិល ការបាត់បង់ខូចខាត និងវិនាសកម្មដូចជា៖

- **ខាងសង្គម**
 - ការបែកបាក់សាមគ្គីជាតិ
 - បាតុកម្ម កូដកម្ម កុប្បកម្ម ដែលបង្កនូវការច្របូកច្របល់ភាពអនាធិបតេយ្យទូទាំងប្រទេស
 - ប្រជាជនរងទុក្ខវេទនា ព្រាត់ប្រាស់គ្រួសារ ផ្ទះសម្បែង រងគ្រោះទុរិក្ស
 - ប្រជាជនរស់ដោយប្រឈមមុខ និងមនោគមវិជ្ជានៃសង្គ្រាមត្រជាក់ សឹកសង្គ្រាម ការទម្លាក់គ្រាប់បែកពីសហរដ្ឋអាមេរិក
 - ប្រជាជនមួយចំនួនរត់ចូលក្នុងព្រៃតាមការអំពាវនាវរបស់សម្តេច នរោត្តម សីហនុ ឯខ្លះទៀត ភៀសខ្លួនមកកាន់ទីក្រុងភ្នំពេញ រស់នៅដោយកង្វះអាហារ បាត់បង់ការងារ..

➢ ខាងសេដ្ឋកិច្ច

រដ្ឋប្រហារធ្វើឲ្យសេដ្ឋកិច្ចកម្ពុជាជាប់គាំងដោយ៖

- ដីស្រែចម្ការទំនេរទុកទំនេរចោល ទិន្នផលធ្លាក់ចុះ
- រោងចក្រសហគ្រាសត្រូវបិទទ្វារ
- ទំនិញឡើងថ្លៃ អតិផរណា

➢ ខាងនយោបាយ

- កម្ពុជាបាត់បង់កេរ្តិ៍ឈ្មោះ កិត្តិយសលើឆាកអន្តរជាតិ
- អស្ថិរភាពខាងនយោបាយធ្វើឲ្យប្រជាជនបាត់បង់ជំនឿលើអ្នកដឹកនាំ
- កម្ពុជាបាត់បង់ឯករាជ្យ អធិបតេយ្យ បូរណភាពទឹកដី
- មានការផ្លាស់ប្តូររបបនយោបាយ
- ជាការបើកផ្លូវឲ្យខ្មែរក្រហមឡើងកាន់អំណាច ដែលនាំឲ្យកម្ពុជាទៅរកការសម្លាប់រង្គាលក្នុងរបបប្រល័យពូជសាសន៍។

(មានចម្លើយត្រឹមត្រូវផ្សេងៗទៀត)

១១. ចូរពណ៌នាពីមូលហេតុដែលធ្វើឲ្យសង្គ្រាមស៊ីវិលផ្ទុះឡើងពីឆ្នាំ ១៩៧០-១៩៧៥។

មូលហេតុដែលធ្វើឲ្យសង្គ្រាមស៊ីវិលផ្ទុះឡើងពីឆ្នាំ ១៩៧០-១៩៧៥៖

- ដោយសារឥទ្ធិពលសង្គ្រាមត្រជាក់
- ការអនុវត្តនយោបាយអព្យាក្រឹតរបស់ សម្តេចនរោត្តម សីហនុ មិនចំទិសដៅ ឬលម្អៀង
- រដ្ឋប្រហារទម្លាក់ សម្តេច នរោត្តម សីហនុ (១៨ មីនា ១៩៧០)
- អំពើពុករលួយ បក្សពួកនិយម បាតុកម្ម កុហកម្មពេញផ្ទៃប្រទេស
- មន្ត្រីរបស់ សម្តេច នរោត្តម សីហនុ ក្បត់និងព្រះអង្គ
- ការជ្រៀកជ្រែករបស់វៀតណាម ចិន សហរដ្ឋអាមេរិក ក្នុងនយោបាយខ្មែរ
- ការបង្កើត រណសិរ្សប្រឆាំងជាតិកម្ពុជា របស់សម្តេចនរោត្តម សីហនុ។

(ចំណុចផ្សេងៗទៀត)

១២. តើសង្គ្រាមស៊ីវិលពីឆ្នាំ ១៩៧០-១៩៧៥ មានផលវិបាកអ្វីខ្លះសម្រាប់កម្ពុជា?

សង្គ្រាមស៊ីវិលពីឆ្នាំ ១៩៧០-១៩៧៥ បាននាំមកនូវការខូចខាតនិងវិនាសកម្មយ៉ាងធ្ងន់ធ្ងរ ដល់កម្ពុជាដូចជា៖

❖ វិនាសកម្មខាងសង្គម

- សម្លាប់ជីវិតមនុស្សអស់រាប់លាននាក់ និងធ្វើឲ្យមានរបួស ពិការជាច្រើន

- បន្ទុកនៅស្ត្រីមេម៉ាយ ក្មេងកំព្រា ចាស់ជរាគ្មានទីពឹង
- ប្រជាជនរងទុក្ខវេទនា ព្រាត់ប្រាស់គ្រួសារ ផ្ទះសម្បែង ជួបគ្រោះទុរ្ភិក្ស
- បំផ្លាញផ្ទះសម្បែង វត្តអារាម សាលារៀន គ្រឹះស្ថានសាធារណៈ មន្ទីរពេទ្យ
- បំបាត់សិទ្ធិសេរីភាព
- ជួបនៅអនាធិបតេយ្យ ចោរកម្ម ពុករលួយ អយុត្តិធម៌
- បំផ្លាញធនធានមនុស្ស...

❖ ការខូចខាតខាងសេដ្ឋកិច្ច

- ដីស្រែចម្ការទុកទំនេរចោល និងក្លាយជាចម្ការមិន រណ្តៅគ្រាប់បែក
- សំណង់ធារាសាស្ត្រ សំណង់បរិក្ខា ស្ពាន ផ្លូវថ្នល់ កំពង់ផែ ត្រូវខ្ទេចខ្ទាំ
- កសិដ្ឋាន រោងសិប្បកម្ម រោងចក្រសហគ្រាស ត្រូវបំផ្លាញ
- ចម្ការកៅស៊ូ ត្រូវខូចខាត វិស័យពាណិជ្ជកម្មត្រូវរាំងស្ទះ
- បាត់បង់ធនធាន និងអ្នកវិនិយោគមិនហ៊ានចូលមកដាក់ទុន
- ទំនិញឡើងថ្លៃ អតិផរណា...

❖ ខាងនយោបាយ ៖ អស្ថិរភាពខាងនយោបាយ បាននាំមកនូវ៖

- ការបាត់បង់កត្តិយស កេរ្តិ៍ឈ្មោះជាតិកម្ពុជាលើឆាកអន្តរជាតិ
- កម្ពុជាបាត់បង់ឯករាជ្យ អធិបតេយ្យភាព បូរណភាពទឹកដី
- ប្រជាជនអស់ទំនុកចិត្តលើអ្នកដឹកនាំ អស់សង្ឃឹមលើវាសនាជាតិខ្លួន
- នាំកម្ពុជាទៅរកការបែកបាក់ជាតិ ការសម្លាប់រង្គាលលើជាតិសាសន៍ឯង
(របបកម្ពុជាជាតិប្រជាធិបតេយ្យ)
- កម្ពុជា ជាប្រទេសរស់នៅដោយឯកោ...

១៣. ចូរពណ៌នាពីកត្តាសំខាន់ៗដែលធ្វើឲ្យរបបសាធារណរដ្ឋខ្មែរ(១៩៧០-១៩៧៥) ដួលរលំ។

កត្តាសំខាន់ៗបណ្តាលឲ្យរបបសាធារណរដ្ឋខ្មែរដួលរលំ៖

- ប្រជាជននៅទីក្រុងភ្នំពេញ និងនៅតំបន់រំដោះនឿយណាយនិងរបបសាធារណរដ្ឋខ្មែរ ដែលពោរពេញដោយភាពអាប់អួរ
- ប្រជាជននៅក្រុងភ្នំពេញ រស់លើដីដីតូចចង្អៀត ដោយរងនូវ៖
 - កង្វះអាហារ កង្វះជម្រក បាត់បង់ការងារ
 - ទំនិញឡើងថ្លៃ អតិផរណា
 - អនាធិបតេយ្យភាព ចោរកម្ម អយុត្តិធម៌ ពុករលួយ បន់ល្បែងពាលា

- ភាពច្របូកច្របល់ បាតុកម្ម កូដកម្ម កុប្បកម្ម ពេញទីក្រុង
- រដ្ឋាភិបាល លន់ នល់ គ្រប់គ្រងបានតែទីក្រុង និងទីប្រជុំជន ឯជនបទស្រែចម្ការគ្រប់គ្រង ដោយបក្សកុម្មុយនីស្តកម្ពុជា (ខ្មែរក្រហម)
- សេដ្ឋកិច្ចរបបសាធារណរដ្ឋខ្មែរ មិនដំណើរការ របបនេះរស់ដោយសារជំនួយពីសហរដ្ឋអាមេរិក
- ការដឹកជញ្ជូនស្បៀង សព្វាវុធ របស់សហរដ្ឋអាមេរិកដើម្បីជួយរដ្ឋាភិបាលលោក លន់ នល់ ត្រូវ ខ្មែរក្រហមកាត់ផ្តាច់ទាំងផ្លូវគោក និងផ្លូវទឹក
- ខ្មែរក្រហមធ្វើការហុមព័ទ្ធទីក្រុងភ្នំពេញ និងរឹតបន្តឹងការនាំស្បៀងចូល
- ការច្បាប់រាងតំណាងសាធារណរដ្ឋខ្មែរ និងតំណាងសម្តេចនរោត្តម សីហនុ ត្រូវហាជ័យ
- ថ្ងៃទី១ ខែមេសា ឆ្នាំ១៩៧៥ លោក លន់ នល់ បានភៀសខ្លួនទៅសហរដ្ឋអាមេរិក
- ថ្ងៃទី១៧ ខែមេសា ឆ្នាំ១៩៧៥ កងទ័ពខ្មែរក្រហមចូលកាន់កាប់ទីក្រុងភ្នំពេញ។

(មានចម្លើយត្រឹមត្រូវផ្សេងៗទៀត)

១៤. ហេតុអ្វីបានជាពើកមានរដ្ឋប្រហារឆ្នាំ១៩៧០? តើរដ្ឋប្រហារនេះផ្តល់ផលវិបាកដូចម្តេចខ្លះ?

មូលហេតុ និងផលវិបាកនៃរដ្ឋប្រហារឆ្នាំ ១៩៧០ ៖

❖ **ហេតុដែលនាំឲ្យមានរដ្ឋប្រហារឆ្នាំ ១៩៧០៖**

មុនរដ្ឋប្រហារប្រទសកម្ពុជា បានជួបវិបត្តិសង្គម សេដ្ឋកិច្ច នយោបាយ យ៉ាងធ្ងន់ធ្ងរដែលមិន អាចដោះស្រាយបាន ដូចជា៖

• **វិបត្តិសង្គម**

- ការបែកបាក់សាមគ្គីជាតិ ទៅតាមមនោគមវិជ្ជា ដែលសាបព្រួសដោយអ្នកនយោបាយ (ខ្មែរក្រហម ខ្មែរខៀវ ខ្មែរស)
- សង្គមជួបនូវអំពើពុករលួយ បក្ខពួកនិយម អនាធិបតេយ្យ អយុត្តិធម៌ ចោរកម្ម
- ប្រជាជនរស់នៅតាមព្រំដែនកម្ពុជា-វៀតណាម រងនូវការទម្លាក់គ្រាប់បែក
- ភាពចលាចល បាតុកម្ម កុប្បកម្ម ប្រឆាំងនឹងវត្តមានប្រជាជន និងកងទ័ពវៀតណាម កាន់តែច្រើនឡើងលើទឹកដីកម្ពុជា

• **វិបត្តិសេដ្ឋកិច្ច និងហិរញ្ញវត្ថុ**

សេដ្ឋកិច្ចជាតិធ្លាក់ចុះយ៉ាងខ្លាំងងើបលែងរួច ដោយសារ៖

- ការធ្វើតូបនីយកម្មបានធ្វើឲ្យធនធានឯកជន ក្រុមហ៊ុនឯកជនត្រូវបានបិទទ្វារ ប្រជាជនឥត ការងារធ្វើ

- រដ្ឋបាត់បង់ប្រាក់ចំណូល ដោយសារតែទំនិញគេចពន្ធ អំពើពុករលួយ ការបដិសេធជំនួយពីសហរដ្ឋអាមេរិក
- ការចំណាយ និងចំណូលខ្វះតុល្យភាព
- ទំនិញឡើងថ្លៃ អតិផរណាក្រដាសប្រាក់
- ការដឹកជញ្ជូនត្រូវរាំងស្ទះ

• វិបត្តិនយោបាយ

ឥទ្ធិពលនៃសង្គ្រាមត្រជាក់បានបណ្តាលឲ្យ៖

- កម្ពុជាអនុវត្តន៍នយោបាយអព្យាក្រឹតមិនចំទិសដៅនិងលូកដៃចូលក្នុងសង្គ្រាមវៀតណាម
 - អ្នកនយោបាយខ្មែរបែកបាក់សាមគ្គីជាតិ
 - អ្នកនយោបាយខ្លះទៀតរៀបចំផែនការក្បត់សម្តេច នរោត្តម សីហនុ
 - មានការផ្លាស់ប្តូររាជរដ្ឋាភិបាលញឹកញាប់
 - ខ្មែរក្រហម ពង្រឹងកម្លាំងនៅ ភូមិភាគឦសាន ឧត្តរ ពាយ័ព្យ ហើយវាយប្រហារលើសង្គមរាស្ត្រនិយម ព្រមទាំងគ្រប់គ្រងទឹកដីបានមួយចំនួន
 - រដ្ឋាភិបាលមិនអាចទប់ស្កាត់ការបោះបោរបស់ប្រជាជនប្រឆាំង និងវត្តមាន ប្រជាជន និងកងទ័ពវៀតណាម កាន់តែច្រើនឡើងនៅលើដីកម្ពុជា
- មូលហេតុខាងលើនេះបណ្តាលឲ្យមានរដ្ឋប្រហារទម្លាក់សម្តេច នរោត្តម សីហនុ ពីប្រមុខរដ្ឋនាថ្ងៃទី ១៨ ខែមីនា ឆ្នាំ១៩៧០។

(មានចម្លើយត្រូវផ្សេងៗទៀត)

❖ ផលវិបាកនៃរដ្ឋប្រហារឆ្នាំ១៩៧០ ៖

រដ្ឋប្រហារពុំបាននាំប្រទេសកម្ពុជាទៅរកដំណោះស្រាយ និងភាពចម្រុងចម្រើននោះទេ មានតែនាំមកនូវសង្គ្រាមស៊ីវិលការបាត់បង់ខូចខាតនិងវិនាសកម្មដូចជា៖

• ខាងសង្គម

- ការបែកបាក់សាមគ្គីជាតិ
- បាតុកម្ម កូដកម្មកុហកម្មដែលបង្កនូវការច្របូកច្របល់ភាពអនាធិបតេយ្យទូទាំងប្រទេស
- ប្រជាជនរងទុក្ខវេទនា ព្រាត់ប្រាស់គ្រួសារ ផ្ទះសម្បែង រងគ្រោះទុរិក្ស
- ប្រជាជនរស់ដោយប្រឈមមុខ និងមនោគមវិជ្ជានៃសង្គ្រាមត្រជាក់ សឹកសង្គ្រាម ការទម្លាក់គ្រាប់បែកពីសហរដ្ឋអាមេរិក

- ប្រជាជនមួយចំនួនរត់ចូលក្នុងព្រៃតាមការអំពាវនាវរបស់សម្តេច នរោត្តម សីហនុ ឯខ្លះទៀតភៀសខ្លួនមកកាន់ទីក្រុងភ្នំពេញ រស់នៅដោយកង្វះអាហារ បាត់បង់ការងារ

• ខាងសេដ្ឋកិច្ច

រដ្ឋប្រហារធ្វើឲ្យសេដ្ឋកិច្ចកម្ពុជាជាប់គាំងដោយ៖

- ដីស្រែចម្ការទំនេរទុកទំនេរចោល ទិន្នផលធ្លាក់ចុះ
- រោងចក្រសហគ្រាសត្រូវបិទទ្វារ
- ទំនិញឡើងថ្លៃ អតិផរណា

• ខាងនយោបាយ

- កម្ពុជាបាត់បង់កេរ្តិ៍ឈ្មោះ កិត្តិយសលើឆាកអន្តរជាតិ
- អស្ថិរភាពខាងនយោបាយធ្វើឲ្យប្រជាជនបាត់បង់ជំនឿលើអ្នកដឹកនាំ
- កម្ពុជាបាត់បង់ឯករាជ្យ អធិបតេយ្យ បូរណភាពទឹកដី
- មានការផ្លាស់ប្តូររបបនយោបាយ
- ជាការបើកផ្លូវឲ្យខ្មែរក្រហមឡើងកាន់អំណាច ដែលនាំឲ្យកម្ពុជាទៅរកការសម្លាប់រង្គាលក្នុងរបបប្រល័យពូជសាសន៍។

(មានចម្លើយត្រឹមត្រូវផ្សេងៗទៀត)

១៥. មូលហេតុអ្វីបានជាត្រូវកាត់ទោសមេដឹកនាំ កម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យ (ខ្មែរក្រហម)?

បានជាតុលាការមេដឹកនាំកំពូលរបស់ខ្មែរក្រហម ដែលកាន់អំណាចនៅឆ្នាំ ១៩៧៥-១៩៧៩ ទៅកាត់ទោសព្រោះ៖

- ❖ មេដឹកនាំខ្មែរក្រហមទាំងនេះបានប្រព្រឹត្តអំពើឧក្រិដ្ឋកម្មក្នុងពេលកាន់អំណាចមាន៖
 - ឧក្រិដ្ឋកម្មប្រល័យពូជសាសន៍
 - ឧក្រិដ្ឋកម្មប្រឆាំងមនុស្សជាតិ
 - ឧក្រិដ្ឋកម្មសង្គ្រាម
 - ឧក្រិដ្ឋប្រឆាំងនឹងអ្នកទទួលបានការការពារជាអន្តរជាតិ
 - ការរំលោភបំពានយ៉ាងធ្ងន់ធ្ងរលើអនុសញ្ញាក្រុងហ្សឺណែវឆ្នាំ១៩៤៩
 - ការបំផ្លាញទ្រព្យសម្បត្តិវប្បធម៌របស់មនុស្សជាតិ
- ❖ តុលាការកាត់ទោសមេដឹកនាំខ្មែរក្រហមទាំងនេះដើម្បី៖
 - ផ្តល់យុត្តិធម៌ ផ្តល់ភាពស្ងប់ចិត្ត ការផ្សះផ្សារបញ្ចប់វិវាទ ដល់ជនរងគ្រោះដែលរស់រានមានជីវិត

- ជាមេរៀន ជាគំរូដល់មេដឹកនាំជំនាន់ក្រោយកុំឲ្យត្រាប់តាម
- ដើម្បីទប់ស្កាត់កុំឲ្យរបបនេះកើតមានជាថ្មី
- ធ្វើការបង្រួបបង្រួមជាតិ ផ្សះផ្សាជាតិ
- ផ្តល់យុត្តិធម៌ឲ្យជនរងគ្រោះដែលបាត់បង់ជីវិត
- ជាការដាក់ទណ្ឌកម្មដល់អ្នកដែលបានប្រព្រឹត្តកុំឲ្យរួចខ្លួន

១៦. ពណ៌នាអំពីវិនាសកម្មនៅកម្ពុជាក្រោមរបបប្រល័យពូជសាសន៍កម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យនិងការស្ថាបនាកម្ពុជាឡើងវិញ។

វិនាសកម្មនៅកម្ពុជា ក្រោមរបបប្រល័យពូជសាសន៍ កម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យ និងការស្ថាបនាកម្ពុជាឡើងវិញ៖

- ❖ វិនាសកម្មក្រោមរបបប្រល័យពូជសាសន៍៖
 - សង្គម ៖ ជម្លៀសប្រជាជន សម្លាប់រង្គាល បង្កាត់អាហារ ធ្វើការជាទម្ងន់ បំបិទសិទ្ធិសេរីភាព...
 - វប្បធម៌ ៖ បំបាត់សាលារៀន វត្តអារាម ជំនឿ សាសនា ទំនៀមទម្លាប់ ប្រពៃណី
 - ហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធ៖ សាលារៀន មន្ទីរពេទ្យ ផ្លូវថ្នល់ ស្ពាន សំណង់ សាធារណៈរងការខូចខាត
 - សេដ្ឋកិច្ច ៖ បំបាត់ទីផ្សារ រូបិយវត្ថុ កម្មសិទ្ធិឯកជន ពាណិជ្ជកម្មក្នុង និងក្រៅប្រទេស
 - នយោបាយ ៖ អនុវត្តនយោបាយផ្តាច់ការ បំភិតបំភ័យ សម្រិតសម្រាំង សម្លាប់ និងផ្តាច់ទំនាក់ទំនងជាមួយប្រទេសមួយចំនួនលើពិភពលោក។
- ❖ ការស្ថាបនាកម្ពុជាឡើងវិញ៖
 - បង្កើតក្រុមសាមគ្គីបង្កបង្កើនផល ដើម្បីជួយស្រ្តីមេម៉ាយ ចាស់ជរា ក្មេងកំព្រា...
 - បង្កើតរចនាសម្ព័ន្ធគ្រប់គ្រង
 - ស្តារសេដ្ឋកិច្ច កសិកម្ម ឧស្សាហកម្ម ពាណិជ្ជកម្ម
 - អប់រំ វប្បធម៌ បង្កើតសាលារៀនគ្រប់កម្រិតសិក្សា បង្កើតវត្តអារាម ជំនឿ សាសនា ប្រពៃណី ទំនៀមទម្លាប់
 - ខាងនយោបាយ ស្តារមុខមាត់សេដ្ឋកិច្ចជាតិកម្ពុជាលើឆាកអន្តរជាតិ បង្រួបបង្រួមជាតិ ដែលឈានទៅដល់ការបញ្ចប់សង្គ្រាម (២៣ តុលា ១៩៩១)

១៧. ហេតុអ្វីបានជាកម្ពុជារងនូវការបំផ្លិចបំផ្លាញក្នុងរបបខ្មែរក្រហម?

កម្ពុជារងការបំផ្លិចបំផ្លាញក្នុងរបបខ្មែរក្រហមព្រោះ៖

- ប្រកាន់យករបបផ្តាច់ការ ខ្មៅងងឹត
- ទទួលរងឥទ្ធិពលសង្គ្រាមត្រជាក់

- មេដឹកនាំមានចរិតជាតិនិយមជ្រុល
- មនោគមវិជ្ជាជ្រុល
- ការប្រល័យពូជសាសន៍
- ជម្លៀសប្រជាជនចេញពីទីក្រុង និងទីប្រជុំជននានា
- បង្ខំប្រជាជនខ្មែរឲ្យធ្វើការជាទម្ងន់
- បង្កត់អាហារ ធ្វើទារុណកម្ម
- បំបិទសិទ្ធិសេរីភាព បំបាត់ជំនឿ សាសនា ប្រពៃណី ទំនៀមទម្លាប់ ការអប់រំ
- បង្កើតសហករណ៍កម្រិតខ្ពស់ទូទាំងប្រទេស លុបបំបាត់កម្មសិទ្ធិឯកជន
- ធ្វើវិសុទ្ធកម្ម។

(ទិដ្ឋភាពផ្សេងៗទៀត)

១៨. ចូរពណ៌នាពីកត្តាសំខាន់ៗដែលធ្វើឲ្យរបបកម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យ(១៩៧៥-១៩៧៩)ដួលរលំ។

កត្តាដែលធ្វើឲ្យរបបកម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យដួលរលំមាន៖

❖ **ការស្អប់ខ្ពើមរបប** ប៉ុល ពត របស់ប្រជាជនកម្ពុជា ព្រោះរបបនេះមាន៖

- ធ្វើទារុណកម្ម និងការសម្លាប់ប្រជាជន
- បង្ខំឲ្យមនុស្សធ្វើការជាទម្ងន់ ទ្រុឌទ្រោមសុខភាព និងបាក់កម្លាំង
- កង្វះអាហារ កង្វះសម្លៀកបំពាក់ គ្មានថ្នាំសម្រាប់ព្យាបាល រងចាំតែសេចក្តីស្លាប់
- បំបិទសិទ្ធិសេរីភាព ជំនឿសាសនា ប្រពៃណី ទំនៀមទម្លាប់

❖ **ការសម្រិតសម្រាំងយកមនុស្សបដិវត្តន៍បរិសុទ្ធ ៖**

ការអនុវត្តនយោបាយសម្រិតសម្រាំងយកមនុស្សបដិវត្តន៍បរិសុទ្ធក្នុងចំណោមសមាជិកសំខាន់ៗនៃបក្សកុម្មុយនីស្តកម្ពុជាបានបណ្តាលឲ្យ៖

- មានការចាប់ ការសួរចម្លើយ ការធ្វើទារុណកម្ម សម្លាប់កម្មាភិបាលគ្នាឯង
- សមាជិកបក្សកុម្មុយនីស្តកម្ពុជា និងថ្នាក់ដឹកនាំបែកបាក់ផ្ទៃក្នុង

❖ **ការធ្វើសង្គ្រាមជាមួយវៀតណាម៖**

ចាប់ពីឆ្នាំ **១៩៧៥** កម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យ ចាប់ផ្តើមបង្កជម្លោះតាមព្រំដែន ដោយពុំប្រមាណកម្លាំងរបស់ខ្លួន (កងទ័ពខ្មែរក្រហមមានចំនួនតិច អាវុធពុំទំនើប យុទ្ធសាស្ត្រខ្សោយ ឯកងទ័ពវៀតណាមមានចំនួនច្រើន អាវុធពុំទំនើប យុទ្ធសាស្ត្រខ្លាំង)

❖ ការបង្កើតរណសិរ្សសាមគ្គីសង្គ្រោះជាតិកម្ពុជា៖

- នៅថ្ងៃទី ២ ខែធ្នូ ឆ្នាំ១៩៧៨ រណសិរ្សសាមគ្គីសង្គ្រោះជាតិកម្ពុជាបានបង្កើតឡើងក្នុងបំណងរំដោះប្រទេសពី របបកម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យដែលជាបបប្រល័យពូជសាសន៍
- ដោយមានការគាំទ្រពីកងទ័ពវៀតណាម រណសិរ្សសាមគ្គីសង្គ្រោះជាតិកម្ពុជាបានបើកការវាយប្រហារលើកងទ័ពខ្មែរក្រហមនៅថ្ងៃទី២៥ ខែធ្នូ ឆ្នាំ១៩៧៨ និងទទួលបានជោគជ័យជម្នះនៅថ្ងៃទី៧ ខែមករា ឆ្នាំ១៩៧៩។

១៩.មូលហេតុអ្វីបានជាបបប្រល័យពូជសាសន៍ កម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យ (១៩៧៥-១៩៧៩) សម្លាប់មនុស្ស? តើមានផលវិបាកអ្វីខ្លះសម្រាប់កម្ពុជា?

មូលហេតុនៃការសម្លាប់មនុស្សក្នុងរបបប្រល័យពូជសាសន៍កម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យ (១៩៧៥-១៩៧៩) និងផលវិបាកដល់កម្ពុជា៖

❖ មូលហេតុ ៖

- ការអនុវត្តគោលនយោបាយ ៨ប្រការរបស់ខ្មែរក្រហម
- ប្រកាន់បដិវត្តន៍កុម្មុយនីស្ត ដែលតម្រូវឲ្យការកម្ទេច
- ការអនុវត្តនយោបាយ “ មហាលោតឆ្កែ មហាអស្ចារ្យ ” ដើម្បីសម្រេចគោលដៅឲ្យបានឆាប់រហ័ស (ផែនការ៤ឆ្នាំ)
- គំនិតស្នេហាជាតិនិយមជ្រុល ងងឹតងងុល ដោយតម្រូវឲ្យជឿជាក់តែលើអង្គការមួយ បើពុំនោះទេត្រូវតែសម្លាប់ចោល
- ការអប់រំបំបាក់កំហឹងវណ្ណៈដល់កម្មាភិបាលខ្មែរក្រហម តាំងពីមុនឆ្នាំ១៩៧៥
- នយោបាយរឹបដួញការសិទ្ធិអំណាច កាប់សម្លាប់មនុស្សដល់កម្មាភិបាលថ្នាក់ទាបដែលភាគច្រើនជាមនុស្សមានការសិក្សាតិចតួច ឬល្ងង់ខ្លៅ និងក្លាយជាអ្នកដឹកនាំតាមមូលដ្ឋានដោយខ្វះការត្រួតពិនិត្យពីថ្នាក់លើ
- គោលនយោបាយបោសសម្អាត សម្រិតសម្រាំង យកមនុស្សបដិវត្តន៍បរិសុទ្ធ
- គំនុំគំគួនផ្សេងៗ ការសងសឹក...
- ការធ្វើសង្គ្រាមប្រឆាំងវៀតណាម...

❖ ផលវិបាក ៖

របបកម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យបង្កផលវិបាកដល់ប្រទេសជាតិមានដូចជា៖

- បាត់បង់កិត្តិយសជាតិ និងកិត្យានុភាពលើឆាកអន្តរជាតិ
- ដាច់និរន្តរភាពក្នុងការអភិវឌ្ឍជាតិ

- សេដ្ឋកិច្ចជាតិរលត់រលាយ
- ប្រព័ន្ធអប់រំត្រូវបានបំផ្លាញទាំងស្រុង បាត់បង់ធនធានមនុស្ស
- បន្ទុកទុក្ខស្តីមេម៉ាយ ក្មេងកំព្រា ជនបាត់កម្លាំង
- ប្រជាជនរាប់សែននាក់ រត់ចាកចោលប្រទេស
- បង្កជាវិបត្តិផ្លូវចិត្ត
- ហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធត្រូវបំផ្លាញ
- វប្បធម៌ សាសនា និងជំនឿត្រូវបំផ្លាញចោល
- សិទ្ធិ សេរីភាព កម្មសិទ្ធិឯកជន តម្រូវការជាមូលដ្ឋានត្រូវបានដកហូត...

(មតិផ្សេងៗទៀត)

២០.៣ ពណ៌នាពីនយោបាយបង្រួបបង្រួមជាតិ ដែលបាននាំមកនូវសន្តិភាពនៅកម្ពុជា។

ការខិតខំចរចារកសន្តិភាព និងការបង្រួបបង្រួមជាតិនៅកម្ពុជា៖

- ខែវិច្ឆិកា ១៩៨៤ ប្រទេសបារាំងរៀបចំគម្រោងជំនួបរវាងសម្តេច នរោត្តម សីហនុ និងតំណាងសាធារណរដ្ឋប្រជាមានិតកម្ពុជា
- ឆ្នាំ១៩៨៥ សភាពារណ៍នយោបាយនៅអាស៊ី អនុគ្រោះដល់ការចរចារកសន្តិភាពនៅកម្ពុជា
- ខែកក្កដា ឆ្នាំ១៩៨៧ ទស្សនកិច្ចជាផ្លូវការរបស់មន្ត្រីការប្រទេសឥណ្ឌូនេស៊ី នៅវៀតណាម ពិភាក្សាលើរូបមន្តនៃការជួបគ្នារវាងគូរវាទខ្មែរទាំងអស់ជាពីរដំណាក់កាលគឺ
 - ការជួបគ្នារវាងបណ្តាភាគីខ្មែរបដិបក្ខទាំងពីរ
 - ការជួបគ្នារវាងបណ្តាភាគីខ្មែរ និងប្រទេសពាក់ព័ន្ធដើម្បីដោះស្រាយនយោបាយនៅកម្ពុជា
- ឆ្នាំ ១៩៨៧ ជំនួបកំពូលរវាងអាមេរិកនិងសហភាពសូវៀត ធ្វើឲ្យសភាពការណ៍នៅកម្ពុជាធូស្រាល
- ខែសីហា និងខែតុលា ឆ្នាំ១៩៨៧ រដ្ឋាភិបាលសាធារណរដ្ឋប្រជាមានិតកម្ពុជាដាក់សំណើសន្តិភាព និងបង្រួបបង្រួមជាតិទៅភាគីសម្តេច នរោត្តម សីហនុ
- ថ្ងៃទី២ ខែធ្នូ ឆ្នាំ១៩៨៧ ជួបលើកទី១រវាងសម្តេចនរោត្តម សីហនុ និងលោក ហ៊ុន សែន
- ជំនួបលើកទី២ រវាងសម្តេចនរោត្តម សីហនុ និងលោក ហ៊ុន សែន ថ្ងៃទី២១-២២ ខែមករា ១៩៨៨ នៅប្រទេសបារាំង ជំនួបលើកទី៣-៤-៥ សម្តេចនរោត្តម សីហនុ បានលុបចោល
- វេទិកាសម្តេច នរោត្តម សីហនុ និងឯកឧត្តម ហ៊ុន សែន ប្រព្រឹត្តទៅនៅទីក្រុងប៉ារីស ហ្សាកាតា និងប៉ាតាយ៉ា ដើម្បីដោះស្រាយនយោបាយកម្ពុជា
- ថ្ងៃទី ២៦ កញ្ញា ១៩៨៩ កងទ័ពវៀតណាមដកចេញពីកម្ពុជា

- ថ្ងៃទី៣០ កក្កដា ដល់៣០ សីហា ១៩៨៩ នៅទីក្រុងប៉ារីស សហប្រធាន (ឥណ្ឌូនេស៊ី+បារាំង) បានបង្កើតក្រុមប្រឹក្សាជាតិជាន់ខ្ពស់ (NSN) នៅថ្ងៃទី១០ ខែកញ្ញា ឆ្នាំ១៩៩០ ដែលមាន សមាជិក១២រូប (៦រូបមកពីភាគីរដ្ឋកម្ពុជា និង៦រូបមកពីសម្ព័ន្ធត្រីភាគី) ក្រុមប្រឹក្សាជាតិជាន់ ខ្ពស់ប្រជុំនៅទីក្រុងបាងកក នៅប្រទេសបារាំង ក្រុងញ៉ូវយ៉ក ហ្សាកាតា យ៉ាតាយ៉ា និងប៉េកាំង ដើម្បីដោះស្រាយ បញ្ហាសង្គ្រាមនៅកម្ពុជា
- ថ្ងៃទី២៣-២៤ ខែមិថុនា ឆ្នាំ១៩៩១ ភាគីទាំង៤ បានស្រុះស្រួលគ្នាដោះស្រាយបញ្ហាជាតិ
- ថ្ងៃទី២៣ ខែតុលា ឆ្នាំ១៩៩១ សន្និសីទក្រុងប៉ារីស បានព្រមព្រៀងចុះហត្ថលេខាលើ សន្ធិ សញ្ញាសន្តិភាព ហើយរឹបត្រួនយោបាយនៅកម្ពុជាត្រូវបានបញ្ចប់
- ថ្ងៃទី២៣-២៨ ខែឧសភា ឆ្នាំ១៩៩៣ ការបោះឆ្នោតដោយសេរី និងយុត្តិធម៌បានរៀបចំឡើង ដោយ អ៊ិនតាក់
 - នយោបាយ ឈ្នះ-ឈ្នះរបស់សម្តេច ហ៊ុន សែន
- ឆ្នាំ១៩៩៨ សមាហរណកម្ម កងកម្លាំងខ្មែរក្រហម ឲ្យចូលមករួមរស់ជាមួយរដ្ឋាភិបាលដែល នាំសន្តិភាពពេញលេញមកឲ្យកម្ពុជា។

(ចម្លើយត្រឹមត្រូវផ្សេងៗទៀត)

២១.៣ ណែនាំការកសាងជាតិឡើងវិញក្រោយរបបខ្មែរក្រហមពីឆ្នាំ១៩៧៩-១៩៩០។

ការកសាងជាតិឡើងវិញ ក្រោយរបបខ្មែរក្រហមពីឆ្នាំ១៩៧០-១៩៩០៖

- ❖ វិស័យនយោបាយ
 - រំដោះប្រជាជនរួចផុតពីរបបប្រល័យពូជសាសន៍ ប៉ុល ពត ទាំងស្រុង
 - ទប់ស្កាត់ការរីលត្រឡប់នៃរបបប្រល័យពូជសាសន៍ ប៉ុល ពត
 - ទប់ស្កាត់អំពើអសកម្មក្នុងសង្គម ការជួញដូរមនុស្ស អាវុធ គ្រឿងញៀន
 - លើកកម្ពស់លទ្ធិប្រជាធិបតេយ្យ និងការគោរពសិទ្ធិមនុស្ស
 - ធ្វើកំណែទម្រង់រដ្ឋធម្មនុញ្ញ (វិសោធនកម្មរដ្ឋធម្មនុញ្ញ)
 - អនុវត្តនយោបាយបង្រួបបង្រួមជាតិ
- ❖ វិស័យសេដ្ឋកិច្ច ៖ រដ្ឋាភិបាលបានស្ថាបនាសេដ្ឋកិច្ចដោយ៖
 - បង្កើតក្រុមសាមគ្គីបង្កបង្កើនផល ដើម្បីជួយដល់ស្ត្រីមេម៉ាយ ក្មេងកំព្រា ចាស់ជរា...
 - ឆ្នាំ១៩៨០ បោះពុម្ពក្រដាសប្រាក់ឲ្យចាយវាយទូទាំងប្រទេស
 - ឆ្នាំ១៩៨៣-១៩៨៦ ប្តូរពីក្រុមសាមគ្គីបង្កបង្កើនផល ទៅជាម្ចាស់ការទាំងស្រុងដោយធ្វើការ បែងចែកដីធ្លី និងឈានទៅរកកម្មសិទ្ធិឯកជន

- អនុវត្តមុខព្រួញទាំង៤នៃសេដ្ឋកិច្ច
 - កសាងហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធសេដ្ឋកិច្ច (ផ្លូវថ្នល់ ស្ពាន កំពង់ផែ...)
 - ពង្រឹងកិច្ចសហប្រតិបត្តិការសេដ្ឋកិច្ចជាមួយប្រទេសតំបន់ និងពិភពលោក
 - ពង្រឹងសន្តិភាព សុវត្ថិភាព និងសណ្តាប់ធ្នាប់សង្គមដើម្បីទាក់ទាញវិនិយោគទុនពីបរទេស
 - បង្កើតសេដ្ឋកិច្ចទីផ្សារសេរី និងជំរុញការអភិវឌ្ឍធនធានមនុស្ស
- ❖ ការស្ថាបនាសង្គម
- **វិស័យអប់រំ** ៖ ប្រព័ន្ធអប់រំត្រូវបានស្តារឡើងវិញ ដោយបើកទ្វារសាលារៀនគ្រប់ភូមិសិក្សា ដល់ឧត្តមសិក្សាទទួលសិស្សឲ្យចូលរៀន តាំងពីទីក្រុងដល់ជនបទ ធ្វើការជ្រើសរើស និងបណ្តុះបណ្តាលគ្រូបង្រៀន ជំរុញនិងបំផុសចលនាអក្ខរកម្ម បំពេញវិជ្ជា អនុវត្តនយោបាយ “ អ្នកចេះច្រើនបង្រៀនអ្នកចេះតិច អ្នកចេះតិចបង្រៀនអ្នកមិនចេះ ” បញ្ជូនសិស្សនិស្សិត ទៅសិក្សានៅបរទេស និងអញ្ជើញគ្រូបរទេសមកបង្ហាត់បង្រៀនខ្មែរនៅក្នុងប្រទេស...
 - **វិស័យវប្បធម៌** ៖ បើកសេរីភាពដល់ជំនឿ សាសនា ប្រពៃណី ទំនៀមទម្លាប់ បើកទ្វារសាលាវិចិត្រសិល្បៈ និងប្រមូលផ្តុំសិល្បករ
 - **វិស័យសង្គមកិច្ច** ៖ បង្កើតមជ្ឈមណ្ឌលកុមារកំព្រា បង្កើតសាលាបណ្តុះបណ្តាលវិជ្ជាជីវៈសម្រាប់ជនពិការ និងស្ត្រីមេម៉ាយ បង្កើតច្បាប់ការពារកម្មសិទ្ធិឯកជន (១៩៨៧)
 - **វិស័យសុខាភិបាល** ៖ បើកទ្វារមន្ទីរពេទ្យទទួលពិនិត្យ និងព្យាបាលជំងឺ បើកទ្វារសាលាបណ្តុះបណ្តាលពេទ្យ មានមហាវិទ្យាល័យវិជ្ជាសាស្ត្រ ឱសថសាស្ត្រ ទន្តសាស្ត្រ។

២៣. ចូរពណ៌នាពីចលនាតស៊ូ ដើម្បីដោះប្រទេសកម្ពុជាពីរបបប្រល័យពូជសាសន៍ “ កម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យ ” (១៩៧៥-១៩៧៩)។

ចលនាតស៊ូដើម្បីដោះប្រទេសកម្ពុជាពីរបបប្រល័យពូជសាសន៍ “ កម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យ ” ឆ្នាំ១៩៧៥-១៩៧៩៖

- ខែមករា ឆ្នាំ**១៩៧៦** លោក ហ៊ុន សែន ចេញមុខប្រឆាំងនឹង ប៉ុល ពត
- ខែមីនា ឆ្នាំ**១៩៧៦** ប្រជាជននៅចម្ការហ្លួង និងខេត្តសៀមរាប ទាមទារឲ្យតម្លើងកម្រិតជីវភាព និងឲ្យគ្រួសាររស់នៅជួបជុំគ្នា
- ឆ្នាំ**១៩៧៧** ប្រជាជននៅសៀមរាប បាត់ដំបង កំពង់ធំ កំពង់ឆ្នាំង មណ្ឌលគីរី ចម្ការហ្លួង បះបោរប្រឆាំង ប៉ុល ពត
- ថ្ងៃទី២០ ខែមីនា ឆ្នាំ**១៩៧៧** លោក ហ៊ុន សែន បានភៀសខ្លួនទៅប្រទេសវៀតណាមដើម្បីស្វែងរកការគាំទ្រ និងបង្កើតកម្លាំងប្រឆាំងខ្មែរក្រហម

- ថ្ងៃទី២ ខែធ្នូ ឆ្នាំ១៩៧៨ មហាសន្និបាត បានសម្រេចបង្កើត “រណសិរ្សសាមគ្គីសង្គ្រោះជាតិកម្ពុជា” ដែលដឹកនាំដោយលោក ហេង សំរិន
- ដោយមានជំនួយកងទ័ពវៀតណាម និងការចូលរួមពីប្រជាជនកម្ពុជា រណសិរ្សសាមគ្គីសង្គ្រោះជាតិកម្ពុជា បានវាយលើកម្លាំងកងទ័ពខ្មែរក្រហមតែរយៈពេលបីសប្តាហ៍រំដោះប្រជាជនបានស្មើទាំងស្រុងទូទាំងប្រទេស
- ថ្ងៃទី៧ ខែមករា ឆ្នាំ១៩៧៩ ប្រជាជនកម្ពុជាត្រូវបានរំដោះឲ្យរួចចាកផុតពីរបបប្រល័យពូជសាសន៍ ប៉ុល ពត ។

២៩. ចូរពណ៌នាពីរបបសាធារណរដ្ឋប្រជាមានិតកម្ពុជា។

ពណ៌នាពីរបបសាធារណរដ្ឋប្រជាមានិតកម្ពុជា៖

របបសាធារណរដ្ឋប្រជាមានិតកម្ពុជា (ថ្ងៃទី៧ ខែមករា ឆ្នាំ១៩៧៩ ដល់ថ្ងៃទី៣០ ខែមេសា ឆ្នាំ១៩៩៨) មានកិច្ចការចាំបាច់ពីរគឺ ការកសាងសន្តិភាព និងការស្ថាបនាជាតិឡើងវិញ

- ❖ អង្គការគ្រប់គ្រងសំខាន់ៗនៃរដ្ឋាភិបាលសាធារណរដ្ឋប្រជាមានិតកម្ពុជា
របបសាធារណរដ្ឋប្រជាមានិតកម្ពុជាគ្រប់គ្រងដោយគណបក្សតែមួយគឺគណបក្សប្រជាជនបដិវត្តន៍កម្ពុជា និងអង្គការគ្រប់គ្រងសំខាន់ៗ៤គឺ៖
 - គណបក្សប្រជាជនបក្សដ៏វត្តន៍កម្ពុជា
 - ក្រុមប្រឹក្សាប្រជាជនបដិវត្តន៍ ឬក្រុមប្រឹក្សារដ្ឋមន្ត្រី
 - ក្រុមប្រឹក្សារដ្ឋ
 - រដ្ឋសភាជាតិ
- ❖ រដ្ឋអំណាចខ្មែរ
 - ដំណាក់កាលដំបូង៖ ក្រសួងសំខាន់ៗគ្រប់គ្រងដោយមនុស្សពីក្រុមគឺ អ្នកតស៊ូចាស់ៗ នៅភូមិភាគបូព៌ា (សមមិត្ត ហេង សំរិន ,ជាស៊ីម ,ហ៊ុន សែន) និងអ្នករៀននៅវៀតណាមក្រោយសន្និសីទហ្សឺណែវ ឆ្នាំ១៩៥៤ (សមមិត្ត ប៉ែន សុវណ្ណ , ចាន់ ស៊ី)
 - ដំណាក់កាលបន្ទាប់ ៖ ពេលសន្តិសុខប្រទេសមានលំនឹង រដ្ឋាភិបាល ជ្រើសរើសអ្នកមានសមត្ថភាពឲ្យបម្រើក្នុងក្បាលម៉ាស៊ីនដឹកនាំរដ្ឋ។
- ❖ អ្នកជំនាញការ និងកងទ័ពវៀតណាម
 - អ្នកជំនាញការវៀតណាមអមរដ្ឋខ្មែរតាំងពីថ្នាក់ក្រសួងដល់ថ្នាក់មូលដ្ឋានដើម្បីជួយពង្រឹងរដ្ឋាភិបាលសាធារណរដ្ឋប្រជាមានិតកម្ពុជា

- កងទ័ពវៀតណាមនៅពាសពេញផ្ទៃប្រទេសដើម្បីជួយទប់ស្កាត់ការវិលត្រឡប់មកវិញនៃរបបប្រល័យពូជសាសន៍

❖ កិច្ចការពារជាតិ

ដើម្បីទប់ស្កាត់ការវិលត្រឡប់មកវិញរបបខ្មែរក្រហម រដ្ឋាភិបាលសាធារណរដ្ឋប្រជាមានិតកម្ពុជាបានចាត់វិធានការដូចតទៅ៖

- បង្កើតកងសេនាជនភូមិ បង្កើតក្រុមស្វ័យការពារ ក្រុមយាមកាម ធ្វើការជ្រើសរើសកងទ័ពបង្កើតកាតព្វកិច្ចយោធា ធ្វើការហ្វឹកហាត់ក្បួនយោធាដល់សិស្សនិស្សិត មុនចូលរៀន
- លើកទឹកវាយលុកលើខ្មែរក្រហមនាដូរព្រំ និងគ្រប់គ្រងតំបន់តាមព្រំដែន
- បង្កើតកិច្ចការពារ នៅតាមព្រំដែនកម្ពុជា-ថៃ ដោយអនុវត្តផែនការ“ក៥”
- ស្វែងរកការបញ្ចប់សង្គ្រាម។

❖ ការកសាងជាតិរដ្ឋាភិបាលបានរៀបចំកសាងជាតិ

- ការស្ថាបនាសេដ្ឋកិច្ច៖ បញ្ហាបន្ទាន់គឺស្បៀង
 - អំពាវនាវជំនួយពីសហគមន៍អន្តរជាតិ
 - បង្កើនក្រុមសាមគ្គីបង្កបង្កើនផល
 - ឆ្នាំ១៩៨០ បោះពុម្ពក្រដាសប្រាក់ឲ្យចាយវាយទូទាំងប្រទេស
 - ឆ្នាំ១៩៨៣-១៩៨៦ ប្តូរពីក្រុមសាមគ្គីបង្កបង្កើនផលទៅជាម្ចាស់ការទាំងស្រុងដោយធ្វើការបែងចែកដីធ្លី និងឈានទៅរកកម្មសិទ្ធិឯកជន
 - អនុវត្តមុខព្រួញទាំង៤នៃសេដ្ឋកិច្ច
- ការស្ថាបនាសង្គម
 - វិស័យអប់រំ៖ ប្រព័ន្ធអប់រំត្រូវបានស្តារឡើងវិញដោយ៖
 - បើកទ្វារសាលាទទួលសិស្ស និស្សិត ឲ្យចូលរៀន
 - ធ្វើការជ្រើសរើស និងបណ្តុះបណ្តាលគ្រូ
 - ជំរុញចលនាអក្ខរកម្ម និងបំពេញវិជ្ជា
 - អនុវត្តនយោបាយ “ អ្នកចេះច្រើនបង្រៀនអ្នកចេះតិច អ្នកចេះតិចបង្រៀនអ្នកមិនចេះសោះ”
 - បញ្ជូននិស្សិតទៅសិក្សានៅបរទេស
 - វិស័យវប្បធម៌
 - បើកសេរីភាពដល់ ជំនឿ សាសនា ប្រពៃណីទំនៀមម្លាប់

- បើកទ្វារសាលាវិចិត្រសិល្បៈនិងប្រមូលផ្តុំសិល្បករ
- វិស័យសង្គមកិច្ច ៖ បង្កើតមជ្ឈមណ្ឌលកុមារកំព្រា បង្កើតសាលាបណ្តុះបណ្តាលវិជ្ជាជីវៈសម្រាប់ជនពិការ និងស្ត្រីមេម៉ាយ បង្កើតច្បាប់ការពារកម្មសិទ្ធិឯកជន
- វិស័យសុខាភិបាល ៖ បើកទ្វារមន្ទីរពេទ្យទទួលពិនិត្យ និងព្យាបាលជំងឺ បើកទ្វារសាលាបណ្តុះបណ្តាលពេទ្យ មានហាមវិទ្យាល័យវេជ្ជសាស្ត្រ ឱសថសាស្ត្រ ទន្តសាស្ត្រ។
(មានចម្លើយត្រឹមត្រូវផ្សេងទៀត)

២៥.តើសម្តេច នរោត្តម សីហនុ និងសម្តេច ហ៊ុន សែន មានតួនាទីអ្វីខ្លះក្នុងការបញ្ចប់សង្គ្រាមនៅកម្ពុជា?

តួនាទីរបស់សម្តេច នរោត្តម សីហនុ និងសម្តេច ហ៊ុន សែន ក្នុងការបញ្ចប់សង្គ្រាមនៅកម្ពុជាមាន៖

- ❖ សម្តេច នរោត្តម សីហនុ
 - ជាតំណាងសម្ព័ន្ធត្រីភាគី(ខ្មែរក្រហម ហ៊ុនស៊ីនប៊ុច រណសិរ្សជាតិរំដោះប្រជាពលរដ្ឋខ្មែរ)
 - ជាអ្នកផ្តើមគំនិតឲ្យមានការចរចាបញ្ចប់សង្គ្រាមនៅកម្ពុជា
 - ជាប្រធានក្រុមប្រឹក្សាជាន់ខ្ពស់ (SNC)
 - ជាម្ចាស់ហត្ថលេខីនៃកិច្ចព្រមព្រៀងសន្តិភាពក្រុងប៉ារីសថ្ងៃទី២៣ ខែតុលា ឆ្នាំ១៩៩១
 - ជាបិតាបង្រួបបង្រួមជាតិ ជាអ្នកផ្សះផ្សាជាតិ ក្នុងវិវាទនៃការដណ្តើមឧត្តមភាពគ្នារវាងគណបក្សហ៊ុនស៊ីនប៊ុច និងគណបក្សប្រជាជនកម្ពុជាក្រោយការបោះឆ្នោត(១៩៩៣)ដោយបង្កើតឲ្យមានរដ្ឋាភិបាលចម្រុះ ដែលនាំមកនូវសន្តិភាពជូនប្រទេសជាតិ។
- ❖ សម្តេច ហ៊ុន សែន
 - ជាតំណាងរដ្ឋាភិបាលសាធារណរដ្ឋប្រជាមានិតកម្ពុជា និងរដ្ឋកម្ពុជា
 - ជាអ្នកផ្តើមគំនិតឲ្យមានការចរចាបញ្ចប់សង្គ្រាមនៅកម្ពុជា
 - ជាម្ចាស់ហត្ថលេខីនៃកិច្ចព្រមព្រៀងសន្តិភាពនៅក្រុងប៉ារីសថ្ងៃទី២៣ ខែតុលា ឆ្នាំ១៩៩១
 - ជាអ្នកធានាអះអាងសណ្តាប់ធ្នាប់ សន្តិសុខ ក្នុងការបោះឆ្នោតឆ្នាំ១៩៩៣
 - ជាអ្នកបង្រួបបង្រួមជាតិ ផ្សះផ្សាជាតិដោយធ្វើសមាហរណកម្មកងកម្លាំងខ្មែរក្រហមឲ្យចូលមករួមរស់ជាមួយរាជរដ្ឋាភិបាល តាមរយៈការអនុវត្តនយោបាយឈ្នះ-ឈ្នះ ដែលនាំសន្តិភាពពេញលេញជូនជាតិមាតុភូមិនាឆ្នាំ១៩៩៨ (២៩ ធ្នូ ១៩៩៨)។

២៦. តើការដាក់ប្រាសាទព្រះវិហារចូលក្នុងបញ្ជីបេតិកភណ្ឌពិភពលោកមានអត្ថន័យដូចម្តេចសម្រាប់ កម្ពុជា?

ការដាក់ប្រាសាទព្រះវិហារចូលក្នុងបញ្ជីបេតិកភណ្ឌពិភពលោកមានអត្ថន័យសម្រាប់កម្ពុជាដូចតទៅ៖

- ជាមោទកភាពជាតិខ្មែរ
 - រក្សាបុរាណភាពទឹកដី
 - បង្ហាញពីអត្តសញ្ញាណខ្មែរលើឆាកអន្តរជាតិ
 - បង្ហាញពីភាពប៉ិនប្រសប់ ការច្នៃប្រឌិត ទេពកោសល្យដ៏ល្អឯករបស់បុព្វបុរសខ្មែរ ដែលផ្សារភ្ជាប់ ទៅនឹងអាទិទេព
 - បង្ហាញពីភាពសំបូរបែបនៃរចនាបថ ស្ថាបត្យកម្មរបស់បុព្វបុរសខ្មែរ
 - បង្ហាញសារជាថ្មីថាសម្បត្តិវប្បធម៌ទាំងនេះពិតជាមរតកប្រវត្តិសាស្ត្ររបស់ជូនតាខ្មែរ
 - បង្ហាញពីវិសាលភាពទឹកដីខ្មែរ និងអំណាចព្រះរាជាក្នុងសម័យអង្គរ
 - ទទួលបាននូវកិត្យការពារពីសំណាក់សមាគមន៍អន្តរជាតិ
 - ទទួលបានមូលនិធិ បច្ចេកទេសក្នុងការ ជួសជុល អភិរក្ស ថែរក្សាសម្បត្តិវប្បធម៌មនុស្សជាតិ
 - កំណើនភ្ញៀវទេសចរ ដែលបង្កើនការងារនិងប្រាក់ចំណូលដល់ប្រជាជន
 - កំណើនសេដ្ឋកិច្ច តាមរយៈកំណើនភ្ញៀវទេសចរ
 - បណ្តុះមនសិការស្នេហាជាតិ ស្រឡាញ់ ការពារ ថែរក្សាសម្បត្តិវប្បធម៌របស់មនុស្សជាតិ។
- (ទិដ្ឋភាពផ្សេងៗទៀត)។

២៧. ចូរពណ៌នាពីគោលនយោបាយឈ្នះ-ឈ្នះរបស់សម្តេច ហ៊ុន សែន ក្នុងការបញ្ចប់សង្គ្រាម នៅ កម្ពុជា?

គោលនយោបាយឈ្នះ-ឈ្នះរបស់សម្តេច ហ៊ុន សែន ក្នុងការបញ្ចប់សង្គ្រាមនៅកម្ពុជា៖

❖ វិស័យនយោបាយ៖

- ឆ្នាំ ១៩៩៨ សមាហរណកម្មកងទ័ពខ្មែរក្រហម ជាមួយកងទ័ពរាជរដ្ឋាភិបាលធ្វើឲ្យកងទ័ព មានការឯកភាពដើម្បីស្តារនិងកសាងប្រទេសជាតិ
- ក្រោយពីកងកម្លាំងខ្មែរក្រហមដួលរលំ នៅតាមព្រំដែនមានសុវត្ថិភាព និងមានការអភិវឌ្ឍ
- កម្ទេចអង្គការចាត់តាំងខ្មែរក្រហម
- មាតុភូមិនិរវត្តន៍របស់ជនភៀសខ្លួនតាមព្រំដែន
- បែងចែកដីធ្លី កាន់កាប់ជាកម្មសិទ្ធិដល់បងប្អូនភៀសខ្លួន (អតីតខ្មែរក្រហម)
- បងប្អូនខ្មែរក្រហមទទួលបានតួនាទី និងបុណ្យសក្តិដែលធ្លាប់មានពីមុន

❖ វិស័យសង្គម៖

- ឆ្នាំ ១៩៩៨ មកដល់បច្ចុប្បន្ន ប្រទេសកម្ពុជាមានសុវត្ថិភាព និងសន្តិភាពពេញលេញ
- ធ្វើឲ្យមានឯកភាពជាតិ និងការបង្រួបបង្រួមជាតិ
- ធ្វើឲ្យមានសមិទ្ធផលច្រើន

❖ វិស័យសេដ្ឋកិច្ច ៖ កំណើនទិន្នផលកសិកម្ម ឧស្សាហកម្ម កំណើនអ្នកវិនិយោគ កំណើនភ្ញៀវទេសចរ មានទំនាក់ទំនងទីផ្សារក្នុងតំបន់ និងក្រៅតំបន់

❖ គមនាគមន៍ ៖ ការកសាងផ្លូវថ្នល់ ផ្លូវដែក ស្ពាន កំពង់ផែ អាកាសយានដ្ឋាន

❖ វិស័យអប់រំ ៖ កំណែទម្រង់ស៊ីជម្រៅលើវិស័យអប់រំ សាងសង់សាលារៀន បណ្តុះបណ្តាលធនធានមនុស្ស...

❖ សាសនា ៖ សុខដុមនីយកម្មខាងសាសនា

❖ សុខាភិបាល ៖ សាងសង់មន្ទីរពេទ្យ មណ្ឌលសុខភាព
(ទិដ្ឋភាពផ្សេងទៀត)

២៨. ចូរវិភាគពីព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជាទី២ និងការកសាងកម្ពុជាឡើងវិញ។

វិភាគពីព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជាទី២ និងការកសាងកម្ពុជាឡើងវិញ

❖ ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជាទី២

- កើតនៅថ្ងៃទី២៤ ខែកញ្ញា ឆ្នាំ១៩៩៣ ដែលមានព្រះមហាក្សត្រសោយរាជ្យ
- មានរដ្ឋធម្មនុញ្ញថ្មី សេរីពហុក្ស
- មានរដ្ឋាភិបាលស្របច្បាប់មួយ
- ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជាទី២ កើតឡើងតាមរយៈការបោះឆ្នោតនៅថ្ងៃទី ២៣-២៨ ខែឧសភា ឆ្នាំ ១៩៩៣ រៀបចំដោយអង្គការសហប្រជាជាតិ ដែលនាំឲ្យមានការរៀបចំរដ្ឋាភិបាល ដោយសម្តេច នរោត្តម រណឫទ្ធិ និងសម្តេច ហ៊ុន សែន ជានាយករដ្ឋមន្ត្រី
- ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជាទី២ គឺចាប់ពីឆ្នាំ១៩៩៣ រហូតដល់បច្ចុប្បន្ន
- ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជាទី២ បានរៀបចំការបោះឆ្នោតជាសកលដោយសេរីក្នុងការជ្រើសរើសតំណាងរាស្ត្រ

❖ ការស្ថាបនាកម្ពុជាឡើងវិញ

- វិស័យនយោបាយ ៖ ធ្វើកំណែទម្រង់រដ្ឋាភិបាលសាធារណៈ កងទ័ពនគរបាលជាតិ សមភាពយេនឌ័រ

• វិស័យសេដ្ឋកិច្ច

- ស្ថាវិស័យកសិកម្ម ឧស្សាហកម្ម ពាណិជ្ជកម្ម
- បង្កើតឲ្យមានប្រព័ន្ធសេដ្ឋកិច្ចទីផ្សារ ផ្តល់កម្មសិទ្ធិឯកជន
- ធ្វើកំណែទម្រង់ហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធជាតិ

• វិស័យអប់រំ វប្បធម៌ ៖ បង្កើតសាលារៀនគ្រប់កម្រិត វត្តអារាម សេរីភាព ខាងជំនឿ សាសនា

• វិស័យសង្គម ៖ ផ្តល់សេរីភាពដល់ប្រជាពលរដ្ឋ

(ទិដ្ឋភាពផ្សេងៗទៀត)

២៩. មូលហេតុអ្វីបានជាគេចាត់ទុកថា សម្តេច នរោត្តម សីហនុ និងសម្តេច ហ៊ុន សែន ជាបិតាសន្តិភាពនៅកម្ពុជា?

បានជាគេចាត់ទុកថា សម្តេចនរោត្តម សីហនុ និងសម្តេច ហ៊ុន សែន ជាបិតាសន្តិភាពនៅកម្ពុជាព្រោះ

❖ **សម្តេច នរោត្តម សីហនុ**

- ជាអ្នកផ្តើមគំនិតឲ្យមានការចរចាកសន្តិភាព
- ជាប្រធានក្រុមប្រឹក្សាជាន់ខ្ពស់ (SNC)
- ជាអ្នកចុះហត្ថលេខាលើកិច្ចព្រមព្រៀងសន្តិភាពក្រុងប៉ារីស (២៣ តុលា ១៩៩១)
- ជាអ្នកបង្រួបបង្រួមជាតិ ជាអ្នកផ្សះផ្សាជាតិ ដោយធ្វើការផ្សះផ្សារវិបត្តិក្រោយបោះឆ្នោតឆ្នាំ ១៩៩៣ ដែលកើតចេញពីការដណ្តើមឥទ្ធិពលគ្នារវាងគណបក្សហ៊ុនស៊ីនប៊ុច និងគណបក្សប្រជាជនកម្ពុជា បង្កើតបានជាជួរភាពចម្រុះ
- ជាអ្នកផ្សះផ្សាររាល់វិបត្តិនយោបាយក្រោយការបោះឆ្នោតជ្រើសរើសតំណាងរាស្ត្រឆ្នាំ១៩៩៨ ឆ្នាំ២០០៣...។

(មតិផ្សេងៗទៀត)

❖ **សម្តេច ហ៊ុន សែន**

- ជាអ្នកផ្តើមគំនិតឲ្យមានការចរចាបញ្ចប់រកសន្តិភាព
- ជាអ្នកចុះហត្ថលេខាលើកិច្ចព្រមព្រៀងសន្តិភាពនៅក្រុងប៉ារីស (២៣ តុលា ១៩៩១)
- ជាអ្នកធានាអះអាងសណ្តាប់ធ្នាប់ សន្តិសុខ ក្នុងការបោះឆ្នោតជ្រើសរើសតំណាងរាស្ត្រថ្ងៃទី ២៣-២៨ ខែឧសភា ឆ្នាំ១៩៩៣
- ជាអ្នកផ្សះផ្សារវិបត្តិក្រោយការបោះឆ្នោតឆ្នាំ១៩៩៣ ឆ្នាំ១៩៩៨ ឆ្នាំ២០០៣ ឆ្នាំ២០០៨ និងឆ្នាំ២០១៣

- ជាអ្នកបញ្ចប់សង្គ្រាមស៊ីវិលទាំងស្រុងនៅកម្ពុជា ដោយអនុវត្តនយោបាយឈ្នះ-ឈ្នះ (យុទ្ធសាស្ត្រឈ្នះ-ឈ្នះ) ដែលបានរំលាយអង្គការចាត់តាំងខ្មែរក្រហម ធ្វើឲ្យសមាហរណកម្ម កងទ័ពខ្មែរក្រហម ឲ្យមករួមរស់ជាមួយរាជរដ្ឋាភិបាលនៅឆ្នាំ១៩៩៨ នាំមកនូវសន្តិភាពនីយកម្ម នៅកម្ពុជា។

(មតិផ្សេងៗទៀត)

៣០. ចូរពណ៌នាពីសមិទ្ធផលរបស់រាជរដ្ឋាភិបាលពីឆ្នាំ ១៩៩៣ ដល់បច្ចុប្បន្ន។

ពណ៌នាពីសមិទ្ធផលរបស់រាជរដ្ឋាភិបាលពីឆ្នាំ១៩៩៣ ដល់បច្ចុប្បន្ន៖

❖ វិស័យនយោបាយ

- នយោបាយក្នុងប្រទេស
 - ការអនុវត្តនយោបាយ ឈ្នះ-ឈ្នះ បានរំលាយអង្គការចាត់តាំងខ្មែរក្រហម និងធ្វើសមាហរណកម្មកងកម្លាំងខ្មែរក្រហមឲ្យចូលមករួមរស់ជាមួយរាជរដ្ឋាភិបាលនៅឆ្នាំ១៩៩៨ ដោយនាំមកនូវសន្តិភាពនីយកម្មនៅកម្ពុជា
 - រៀបចំការបោះឆ្នោតដោយខ្លួនឯង ប្រកបដោយជោគជ័យទៅតាមលទ្ធិប្រជាធិបតេយ្យ
 - កំណែទម្រង់លើគ្រប់វិស័យ (រដ្ឋបាល តុលាការ កងកម្លាំងប្រដាប់អាវុធ អប់រំ...)
 - កម្ពុជាកាន់យកលទ្ធិប្រជាធិបតេយ្យ សេរីពហុបក្ស
 - រាជរដ្ឋាភិបាល បានអនុវត្តនយោបាយ យុទ្ធសាស្ត្រត្រីកោណ និងយុទ្ធសាស្ត្រចតុកោណ
- នយោបាយក្រៅប្រទេស
 - ឆ្នាំ១៩៩៩ កម្ពុជាបានចូលជាសមាជិកអាស៊ាន (ASEAN)
 - ឆ្នាំ២០០៤ កម្ពុជាចូលជាសមាជិកអង្គការពាណិជ្ជកម្មពិភពលោក
 - ឆ្នាំ២០០២ និងឆ្នាំ២០១២ កម្ពុជាធ្វើជាប្រធានអាស៊ាន
 - កម្ពុជាមានទំនាក់ទំនងល្អជាមួយប្រទេសក្នុងតំបន់ និងពិភពលោក

(មតិផ្សេងៗទៀត)

❖ វិស័យសេដ្ឋកិច្ច

សេដ្ឋកិច្ចកម្ពុជាមានកំណើនជាដៀងរាល់ឆ្នាំដែលធ្វើឲ្យប្រជាជនធូធារ៖

- កសិកម្ម៖ មានកំណើនទិន្នផល ព្រោះសំបូរទីផ្សារ
- ឧស្សាហកម្ម៖ កំណើនរោងចក្រឧស្សាហកម្ម សហគ្រាស បង្កើនការងារដល់ប្រជាជន
- ពាណិជ្ជកម្ម ៖ សំបូរវិនិយោគិន សំបូរទីផ្សារ
- ទេសចរណ៍ ៖ កំណើនភ្ញៀវទេសចរ ដែលបង្កើនការងារ និងប្រាក់ចំណូលដល់ប្រជាជន

- ហិរញ្ញវត្ថុ ៖ មានស្ថិរភាពអត្រាប្តូរប្រាក់
- គមនាគមន៍ ៖ សាងសង់ផ្លូវជាតិ ផ្លូវដែក ស្ពាន អាកាសយានដ្ឋាន កំពង់ផែ ដោយបំពាក់ប្រព័ន្ធទឹក ភ្លើង ពីទីក្រុង ដល់ជនបទ

(មានមតិផ្សេងទៀត)

❖ វិស័យសង្គម វប្បធម៌

- អប់រំសិក្សាធិការ ៖ បង្កើតសាលារៀនគ្រប់កម្រិត គ្រប់ទីកន្លែង និងមានកំណើនធនធានមនុស្ស
- វប្បធម៌ ៖ ធ្វើការគាស់កាយវប្បធម៌ឲ្យរស់ឡើងវិញ និងដាក់បញ្ចូលសម្បត្តិវប្បធម៌កម្ពុជាជាបេតិកភណ្ឌពិភពលោក
- សាសនា ៖ សុខដុមនីយកម្មក្នុងសាសនា
- សុខាភិបាល ៖ បង្កើតមន្ទីរពេទ្យ មណ្ឌលសុខភាព ពីទីក្រុងដល់ជនបទ
- សិទ្ធិ ៖ ផ្តល់សិទ្ធិដល់ស្ត្រី (សមភាពយេនឌ័រ) ប្រជាជនមានការយល់ដឹងពីច្បាប់ និងមានសណ្តាប់ធ្នាប់ល្អ

(មតិផ្សេងៗទៀត)

៣១. តើសន្តិភាពដែលសម្រេចបានចាប់តាំងពីឆ្នាំ ១៩៩៨ បាននាំមកអ្វីខ្លះសម្រាប់កម្ពុជា?

សន្តិភាពដែលសម្រេចបានចាប់តាំងពីឆ្នាំ ១៩៩៨ បាននាំមកឲ្យកម្ពុជានូវការអភិវឌ្ឍជាតិលើគ្រប់វិស័យដូចជា៖

❖ វិស័យនយោបាយ

- នយោបាយក្នុងប្រទេស
 - កម្ពុជាបានសុខសន្តិភាព និងមានស្ថិរភាពនយោបាយ
 - មានការបោះឆ្នោតជ្រើសរើសមេដឹកនាំតាមបែបប្រជាធិបតេយ្យ
- នយោបាយក្រៅប្រទេស
 - ឆ្នាំ១៩៩៩ កម្ពុជាចូលជាសមាជិកអាស៊ាន (ASEAN)
 - ឆ្នាំ២០០៤ កម្ពុជាចូលជាសមាជិកអង្គការពាណិជ្ជកម្មពិភពលោក
 - ឆ្នាំ២០០២ និងឆ្នាំ២០១២ កម្ពុជាធ្វើជាប្រធានអាស៊ាន
 - កម្ពុជាមានទំនាក់ទំនងល្អជាមួយប្រទេសក្នុងតំបន់ និងពិភពលោក

(មានមតិផ្សេងៗទៀត)

❖ វិស័យសេដ្ឋកិច្ច

សេដ្ឋកិច្ចកម្ពុជាមានកំណើនជាដៀងរាល់ឆ្នាំដែលធ្វើឲ្យប្រជាជនធូធារ៖

- កសិកម្ម៖ មានកំណើនទិន្នផល ព្រោះសំបូរទីផ្សារ
- ឧស្សាហកម្ម៖ កំណើនរោងចក្រឧស្សាហកម្ម សហគ្រាស បង្កើនការងារដល់ប្រជាជន
- ពាណិជ្ជកម្ម ៖ សំបូរវិនិយោគិន សំបូរទីផ្សារ
- ទេសចរណ៍ ៖ កំណើនភ្ញៀវទេសចរ ដែលបង្កើនការងារ និងប្រាក់ចំណូលដល់ប្រជាជន
- ហិរញ្ញវត្ថុ ៖ មានស្ថិរភាពអត្រាប្តូរប្រាក់
- គមនាគមន៍ ៖ សាងសង់ផ្លូវជាតិ ផ្លូវដែក ស្ពាន អាកាសយានដ្ឋាន កំពង់ផែរ ដោយបំពាក់ប្រព័ន្ធទឹក ភ្លើង ពីទីក្រុង ដល់ជនបទ

(មានមតិផ្សេងទៀត)

❖ វិស័យសង្គម វប្បធម៌

- អប់រំសិក្សាធិការ ៖ បង្កើតសាលារៀនគ្រប់កម្រិត គ្រប់ទីកន្លែង និងមានកំណើនធនធានមនុស្ស
- វប្បធម៌ ៖ ធ្វើការគាស់កាយវប្បធម៌ឲ្យរស់ឡើងវិញ និងដាក់បញ្ចូលសម្បត្តិវប្បធម៌កម្ពុជាជាបេតិកភណ្ឌពិភពលោក
- សាសនា៖ សុខដុមនីយកម្មក្នុងសាសនា
- សុខាភិបាល ៖ បង្កើតមន្ទីរពេទ្យ មណ្ឌលសុខភាព ពីទីក្រុងដល់ជនបទ
- សិទ្ធិ ៖ ផ្តល់សិទ្ធិដល់ស្ត្រី (សមភាពយេនឌ័រ) ប្រជាជនមានការយល់ដឹងពីច្បាប់ និងមានសណ្តាប់ធ្នាប់ល្អ

(មតិផ្សេងៗទៀត)

៣២. ចូរពណ៌នាពីដំណើរការកសាងកម្ពុជាឡើងវិញចាប់តាំងពីឆ្នាំ ១៩៩៨ មកទល់បច្ចុប្បន្ន។

ពណ៌នាពីដំណើរការកសាងកម្ពុជាឡើងវិញចាប់ពីឆ្នាំ១៩៩៨ មកទល់បច្ចុប្បន្ន៖

❖ វិស័យនយោបាយ

- ឆ្នាំ១៩៩៨ មានការធ្វើសមាហរណកម្មកងទ័ពខ្មែរក្រហម និងកងទ័ពរាជរដ្ឋាភិបាលធ្វើឲ្យមានកម្លាំងឯកភាពគ្នា ដើម្បីស្តារប្រទេសនិងកសាងប្រទេសកម្ពុជាឡើងវិញ
- ក្រោយពីកងទ័ពខ្មែរក្រហមដួលរលំ នៅតាមព្រំដែនមានសុវត្ថិភាព និងការអភិវឌ្ឍ
- ការកម្ទេចរចនាសម្ព័ន្ធអង្គការចាត់តាំងខ្មែរក្រហម
- ការបែងចែកដីធ្លីកាន់កាប់ជាកម្មសិទ្ធិដល់បងប្អូនអតីតខ្មែរក្រហម

- បងប្អូនខ្មែរក្រហមបានទទួលតួនាទី និងបុណ្យសក្តិដែលធ្លាប់មានពីមុន
(មានមតិផ្សេងៗទៀត)

❖ វិស័យសេដ្ឋកិច្ច

- ធ្វើទំនាក់ទំនងពាណិជ្ជកម្មអន្តរជាតិជាមួយអាស៊ាន ប្រទេសក្រៅតំបន់ជាពិសេសជាមួយ ប្រទេសមហាអំណាចធំៗលើពិភពលោក
- កសិកម្មមានការរីកចម្រើន ដោយរដ្ឋាភិបាលយកចិត្តទុកដាក់ក្នុងការបង្កើតប្រព័ន្ធធារាសាស្ត្រ និងបង្កាត់ពូជ...
- អនុវត្តសេដ្ឋកិច្ចទីផ្សារសេរី កម្ពុជាក្លាយជាកន្លែងវិនិយោគទុនដ៏ទាក់ទាញ
- វិស័យឧស្សាហកម្មមានការរីកចម្រើន បង្កើតរោងចក្រសហគ្រាសតូចធំជាច្រើន ពិសេសរោងចក្រវាយនភ័ណ្ឌសម្រាប់បង្កើនការងារដល់ប្រជាពលរដ្ឋជៀសវាងការធ្វើចំណាកស្រុក និងកាត់បន្ថយភាពក្រីក្រ
- វិស័យទេសចរណ៍ វប្បធម៌ មានប្រាសាទបុរាណជាច្រើន និងទេសចរណ៍ធម្មជាតិសម្រាប់ទាក់ទាញភ្ញៀវជាតិ និងអន្តរជាតិ

(មានមតិផ្សេងៗទៀត)

❖ វិស័យសង្គម

- ឆ្នាំ១៩៩៨ មកដល់បច្ចុប្បន្នមានសុវត្ថិភាព និងសន្តិភាពពេញលេញ
- ធ្វើឲ្យមានសមិទ្ធផលជាច្រើនកើនឡើងដូចជា៖
 - កសាងសាលារៀនពីមតេយ្យសិក្សារហូតដល់សាកលវិទ្យាល័យ
 - កសាងមន្ទីរពេទ្យ ផ្លូវថ្នល់ ស្ពាន ស្ពានអាកាស ប្រព័ន្ធធារាសាស្ត្រ ជាពិសេសសេដ្ឋកិច្ចមានការរីកចម្រើន និយាយរួមគឺមានការរីកចម្រើនលើគ្រប់វិស័យ

❖ វប្បធម៌

- ការបង្កើតពហុកីឡាដ្ឋាន បណ្តុះបណ្តាលជំនាញ ធ្វើឲ្យកីឡាករមានសមត្ថភាពក្នុងការប្រកួតប្រជែងលើឆាកអន្តរជាតិ
- អភិរក្សសម្បត្តិវប្បធម៌ រូបិយ អរូបិយ ព្រមទាំងដាក់បញ្ចូលសម្បត្តិវប្បធម៌ជាបេតិកភណ្ឌពិភពលោក (រមណីយដ្ឋានអង្គរ ប្រាសាទព្រះវិហារ ប្រាសាទសំបូរព្រៃគុក របាំព្រះរាជទ្រព្យ...)

(មានមតិផ្សេងៗទៀត)

❖ ការអនុវត្តច្បាប់

- មានការទប់ស្កាត់ការជួញដូរមនុស្ស ការជួញដូរគ្រឿងញៀន និងអំពើហិង្សា

- មានសេរីភាពផ្នែកសារព័ត៌មាន និងអនុញ្ញាតឲ្យមានសិទ្ធិសេរីភាព ក្នុងការបង្កើតអង្គការសង្គមស៊ីវិល
- សមភាពយេនឌ័រ (ផ្តល់សិទ្ធិដល់ស្ត្រី)។
(មានមតិផ្សេងៗទៀត)

៣៣. ចូរអ្នកពណ៌នាពីការអភិវឌ្ឍសេដ្ឋកិច្ច សង្គមនៅកម្ពុជាពីឆ្នាំ១៩៩៣ មកទល់សព្វថ្ងៃ?

ការអភិវឌ្ឍសេដ្ឋកិច្ច សង្គមកម្ពុជាឆ្នាំ១៩៩៣ មកទល់សព្វថ្ងៃមានដូចជា៖

❖ នយោបាយឈ្នះ-ឈ្នះ

នយោបាយឈ្នះ-ឈ្នះ បានធ្វើឲ្យរាជរដ្ឋាភិបាលដាក់ចេញនូវ យុទ្ធសាស្ត្រត្រីកោណ និងយុទ្ធសាស្ត្រចតុកោណ ក្នុងការអភិវឌ្ឍសេដ្ឋកិច្ច-សង្គម តាមរយៈកំណែទម្រង់សាធារណៈវិបជ្ជការ កំណែទម្រង់ច្បាប់ ប្រព័ន្ធតុលាការ សមភាពយេនឌ័រ ហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ លុបបំបាត់អំពើពុករលួយ ការគ្រប់គ្រងធនធានធម្មជាតិ ប្រកបដោយចីរភាព

❖ វិស័យសេដ្ឋកិច្ច

- បង្កើនទំនាក់ទំនងពាណិជ្ជកម្មអន្តរជាតិជាមួយអាស៊ាន និងមហាអំណាចធំៗលើពិភពលោក
- កសិកម្មមានការរីកចម្រើនដោយរដ្ឋាភិបាលយកចិត្តទុកដាក់ក្នុងការបង្កើតប្រព័ន្ធធារាសាស្ត្រ ការបង្កាត់ពូជ ការប្រើប្រាស់ដី
- អនុវត្តសេដ្ឋកិច្ចទីផ្សារសេរី កម្ពុជាក្លាយជាកន្លែងវិនិយោគទុនដ៏ទាក់ទាញ
- ជំរុញ និងលើកទឹកចិត្តការវិនិយោគពីឯកជន បង្កើនទុនពីបរទេស
- ជំរុញវិស័យឧស្សាហកម្មមានការរីកចម្រើន ផ្នែករោងចក្រសហគ្រាសតូចធំជាច្រើន ពិសេសរោងចក្រវាយនភ័ណ្ឌសម្រាប់បង្កើនការងារដល់ប្រជាពលរដ្ឋជៀសវាង ការធ្វើចំណាកស្រុក និងកាត់បន្ថយភាពក្រីក្រ
- ជំរុញឲ្យមានការយកចិត្តទុកដាក់លើវិស័យទេសចរណ៍ វប្បធម៌ និងទេសចរណ៍ធម្មជាតិសម្រាប់ទាក់ទាញភ្ញៀវជាតិ និងអន្តរជាតិ
- ធ្វើឲ្យអត្រាប្តូរប្រាក់មានស្ថិរភាព
- ចូលជាសមាជិកអង្គការពាណិជ្ជកម្មពិភពលោក (២០០៤)

❖ វិស័យសង្គម

- ឆ្នាំ១៩៩៣ ដល់បច្ចុប្បន្នរាជរដ្ឋាភិបាលបានរៀបចំសណ្តាប់ធ្នាប់សង្គម រក្សាសន្តិសុខសុវត្ថិភាព និងសន្តិភាពពេញលេញ

- ធ្វើឲ្យមានសមិទ្ធផលជាច្រើនបានកើនឡើងដូចជា៖
 - កសាងសាលារៀនពីមតេយ្យសិក្សារហូតដល់សាកលវិទ្យាល័យ
 - កសាងមន្ទីរពេទ្យ ផ្លូវថ្នល់ ស្ពាន ស្ពានអាកាស ប្រព័ន្ធធារាសាស្ត្រ ជាពិសេសសេដ្ឋកិច្ចមានការរីកចម្រើន
 - ប្រជាជនមានជីវភាពកាន់តែប្រសើរ
- ❖ ការអនុវត្តច្បាប់
 - មានការទប់ស្កាត់ការជួញដូរមនុស្ស ការជួញដូរគ្រឿងញៀន និងអំពើហិង្សា
 - មានសេរីភាពផ្នែកសារព័ត៌មាន និងអនុញ្ញាតឲ្យមានសិទ្ធិសេរីភាពក្នុងការបង្កើតអង្គការសង្គមស៊ីវិល
 - សមភាពយេនឌ័រ (ផ្តល់សិទ្ធិដល់ស្ត្រី)។
(ចម្លើយត្រឹមត្រូវផ្សេងៗទៀត)

ដកស្រង់ចេញពីការបង្រៀនពីចម្ងាយ (E- Learning) របស់ ក្រសួងអប់រំ យុវជន និងកីឡា